

Pædagogisk læreplan for Nyskovens Børnehus 2025

Højreklik her og vælg Skift billede for at indsætte billede eller logo

Den pædagogiske læreplan udgør rammen og den fælles retning for vores pædagogiske arbejde med børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse. Læreplanen er et levende dokument, som kort beskriver vores pædagogiske overvejelser og refleksioner med eksempler, der er retningsgivende for det daglige pædagogiske arbejde.

Om skabelonen

Denne skabelon henvender sig til jer, som er ledere og pædagogisk personale i dagtilbud. Formålet med skabelonen er at inspirere og understøtte udarbejdelsen af jeres lokale pædagogiske læreplan.

Den grundlæggende ramme for udarbejdelsen af den pædagogiske læreplan er dagtilbudsloven med tilhørende bekendtgørelse, der er omsat i Børne- og Socialministeriets publikation [*Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold*, 2018](#). Det er hensigten, at I skal bruge publikationen, når I arbejder med skabelonen.

Skabelonen indeholder alle de lovmæssige krav til at udarbejde den pædagogiske læreplan. Samtidig understøtter skabelonen jeres overvejelser vedrørende den løbende dokumentation og evaluering af arbejdet med den pædagogiske læreplan.

Den pædagogiske læreplan udgør rammen og den fælles retning for det pædagogiske arbejde med børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse, hvor legen er grundlæggende, og børneperspektivet er tydeligt. Jeres konkrete læreplan giver jer en ramme til at arbejde systematisk med at planlægge, følge op på og videreudvikle kvaliteten i det pædagogiske læringsmiljø i jeres dagtilbud i forhold til jeres børnegruppe.

Inden for de krav, der følger af dagtilbudsloven, er det op til jer at beslutte, hvordan I konkret vil arbejde med den pædagogiske læreplan. Jeres læreplan skal være et dynamisk og meningsfuldt dokument, som peger fremad, og som I kan bruge aktivt i den løbende udvikling af den pædagogiske kvalitet og jeres pædagogiske praksis.

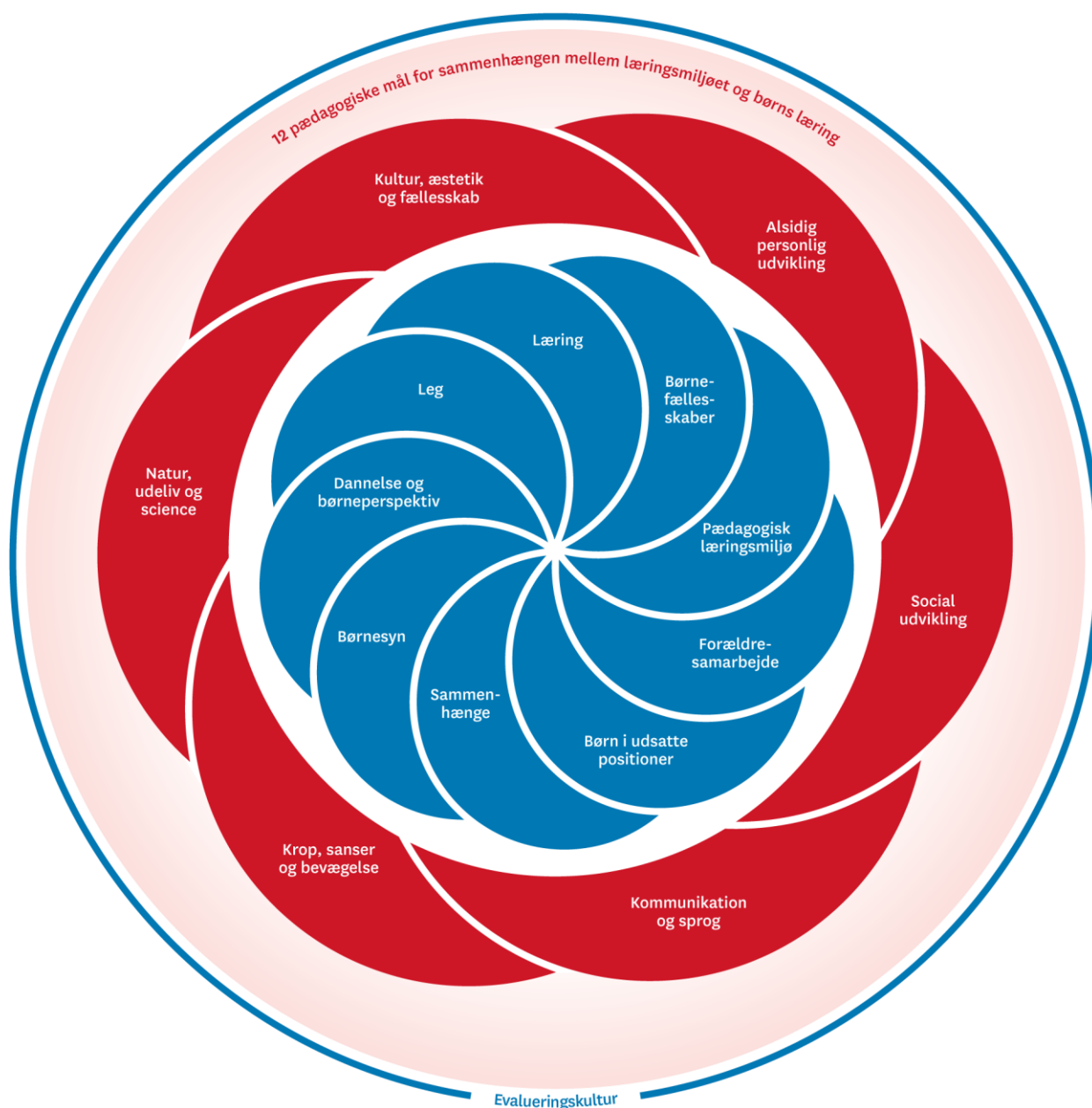
[*Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold*](#)

Brug af skabelonen

Når I udfylder skabelonen, skal I klikke på *skrivefeltet*. I kan fremhæve tekster og indsætte billeder.

I kan slette denne side ved at markere teksten og billedet og trykke *slette*. I kan også slette den sidste side, hvis I ønsker det.

Ramme for udarbejdelse af den pædagogiske læreplan

Den pædagogiske læreplan udarbejdes med udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag samt de seks læreplanstemaer og de tilhørende pædagogiske mål for sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børns læring.

Rammen for at udarbejde den pædagogiske læreplan er dagtilbudsloven og dens overordnede formålsbestemmelse samt den tilhørende bekendtgørelse. Loven og bekendtgørelsen er udfoldet i

publikationen [Den styrkede pædagogiske læreplan. Rammer og indhold](#). Publikationen samler og formidler alle relevante krav til arbejdet med den pædagogiske læreplan og er dermed en forudsætning for at udarbejde den pædagogiske læreplan. Derfor henvises der gennem skabelonen løbende til publikationen. På sidste side i skabelonen er der yderligere information om relevante inspirationsmaterialer.

Hvem er vi?

Nyskovens Børnehus

Nyskovens Børnehus er et integreret dagtilbud, med et småbarns-, et børnehaves- og et specialtilbud.

Det samlede tilbuddet er fordelt på to adresser. Børnehave- og småbørnsgruppen har til huse på Vinumvej 18. Specialtilbuddet har til huse på Vinumvej 16, hvor kontor og mødelokale og medarbejder rum også ligger.

Nyskovens Børnehus ligger i et naturskønt område i Døstrup, nær Skærbæk Sdj. Tilbuddet er delt op i to huse, med tilhørende legepladser, som børnene frit kan bruge, alt afhængig af lyst og behov. Bag ved tilbuddet ligger der en skov, med en bakke, hvor det er muligt at køre /kælke ned, samt en sø hvor der er mulighed for at fiske. I skoven er der mulighed for at plukke bær og æbler, samt eksperimentere og undersøge dyr og planter og naturen. Alt sammen muligheder som vi gør brug af.

Nyskovens Børnehus har en bus stående til afbenyttelse, samt gåafstand til togstationen.

Det samlede tilbud arbejder med afsæt i den styrkede pædagogiske læreplan, hvor inddragelse af barnesyn, børnenes initiativ og perspektiv, samt vigtigheden af leg og læringsmiljøer er i højsæde

Småbørnsgruppen er normeret til 10 børn. Børnene vil være delt op, eller være sammen, alt efter hvor mange børn der er i gruppen, og hvilke behov de har

Børnehavegruppen er normeret til 20 børn. Børnene er delt op i to til tre grupper, men deltager i både aktiviteter og leg på tværs.

Specialtilbuddet er et tilbud, som børnene bliver visiteret til. Der er en normering på 8 specialpladser + 3 § 83 pladser til børn i alderen fra 0-6 år. Børnene er fordelt på to stuer. Ud over det pædagogiske personale, er der tilknyttet en 20 timers fysioterapeut.

Nyskovens Børnehus vægter forældresamarbejdet højt. Vi er daglig i kontakt med alle forældre. Enten ved børnenes ankomst eller afhentning, eller via Aula og telefon. Set fra vores perspektiv, er forældresamarbejde lig med inddragelse, gensidig tillid og arrangement.

Pædagogikken i Nyskovens Børnehus har afsæt i den styrkede pædagogiske læreplan. Der er i det pædagogiske arbejde, stor fokus på relationer mellem børn og voksne, samt at medarbejdernes selvrefleksion er medvirkende til udvikling og trivsel blandt børnene.

Pædagogisk grundlag

"Den pædagogiske læreplan skal udarbejdes med udgangspunkt i et fælles pædagogisk grundlag."

"Det pædagogiske grundlag består af en række fælles centrale elementer, som skal være kendetegnende for den forståelse og tilgang, hvormed der skal arbejdes med børns trivsel, læring, udvikling og dannelse i alle dagtilbud i Danmark."

"De centrale elementer er:

- **Børnesyn.** Det at være barn har værdi i sig selv.
- **Dannelse og børneperspektiv.** Børn på fx 2 og 4 år skal høres og tages alvorligt som led i starten på en dannelsesproces og demokratisk forståelse.
- **Leg.** Legen har en værdi i sig selv og skal være en gennemgående del af et dagtilbud.
- **Læring.** Læring skal forstås bredt, og læring sker fx gennem leg, relationer, planlagte aktiviteter og udforskning af naturen og ved at blive udfordret.
- **Børnefællesskaber.** Leg, dannelse og læring sker i børnefællesskaber, som det pædagogiske personale sætter rammerne for.
- **Pædagogisk læringsmiljø.** Et trygt og stimulerende pædagogisk læringsmiljø er udgangspunktet for arbejdet med børns læring.
- **Forældresamarbejde.** Et godt forældresamarbejde har fokus på at styrke både barnets trivsel og barnets læring.
- **Børn i udsatte positioner.** Alle børn skal udfordres og opleve mestring i lege og aktiviteter.
- **Sammenhæng til børnehaveklassen.** Sammenhæng handler blandt andet om at understøtte børns sociale kompetencer, tro på egne evner, nysgerrighed mv."

"Loven fastsætter, at alle elementer i det fælles pædagogiske grundlag skal være udgangspunkt for arbejdet med den pædagogiske læreplan og dermed det pædagogiske arbejde med børns læring i dagtilbud."

"Nogle elementer i form af fx børnesynet skal altid være til stede i det pædagogiske læringsmiljø, mens andre elementer som fx arbejdet med at skabe en god overgang til børnehaveklassen kan være mere til stede i nogle sammenhænge end andre."

Børnesyn, Dannelse og børneperspektiv, Leg, Læring og Børnefællesskaber

Først forholder I jer til de fem elementer:

- Børnesyn
- Dannelse og børneperspektiv
- Leg
- Læring
- Børnefællesskaber.

I kan beskrive elementerne samlet eller hver for sig.

De øvrige elementer i det pædagogiske grundlag skal ifølge loven fremgå særskilt af den pædagogiske læreplan. Disse elementer forholder I jer til lidt senere.

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 15

Børnesyn:

Teori:

Vygotsky beskæftigede sig med leg, kreativitet og fantasi. Vygotsky beskriver begrebet "nærmeste udviklings zone" (NUZO), som et område hvor barnet sammen med den voksne kan klare opgaver, som det ikke helt selv endnu. Kan barnet ikke opgaven med hjælp fra en voksen, ligger opgaven uden for barnets NUZO. Det barnet får hjælp til i dag, kan det måske selv i morgen. Begrebet har stor betydning i det pædagogiske arbejde, da det påpeger tanken i læring.

Hanne Warming (2017) betragter børn, som aktive agenter i eget -og fælles liv helt fra fødslen. Børns identitet bliver skabt af en række erfaringsmuligheder. Det er altid afhængigt af konteksten og interaktionen med andre mennesker hvilke af disse erfaringselementer der kommer i spil

Ifølge Bo Hjelskov (2023) gør børn altid sit bedste. Bo Hjelskov har fokus på, vigtigheden i at udvikle barnets selvkontrol, da selvkontrollen er basis for, at et menneske kan opleve, at have kontrol over sig selv. Når et menneske mister kontrollen over sig selv, giver det anledning til kaos og ukontrollable tanker og handlinger.

Hos os:

Vores børnesyn har afsæt i, at barnet er født med evnen til at indgå i samspil med andre og med lysten til at udvikle sig. Det at være barn, har værdi i sig selv. Et hvert barn gør altid sit bedste. Vores udgangspunkt er, at se det enkelte barn i nuet, hvorfor vi tilrettelægger det pædagogiske arbejde, med afsæt i Vygotsky's teori om nærmeste udviklingszone.

Vi betragter barnet som et kompetent og selvstændigt individ. Børnene er alle forskellige individer, hvorfor vi er opmærksomme på, at indrette pædagogiske læringsmiljøer, samt udarbejde pædagogiske tiltag, så de bedst muligt tilgodeser det enkelte barns behov.

Praksis eksempel sb: Når vi tilrettelægger aktiviteter, deles børnene i grupper. Grupperne har afsæt i hvordan de fungerer bedst, da vores erfaring er, at der er mest mulighed for at skabe udvikling, når børnene trives.

Praksis eksempel bh: Vi har lavet en aktivitet, hvor børnene skulle lave fastelavnsris. Med afsæt i NUZO, havde vi lavet skabeloner med forskellige sværhedsgrader. Der var voksne, der kunne støtte/hjælpe, de børn der fx havde brug for hjælp til at klippe. Børnene valgte selv, hvor meget pynt de ville lave til deres ris. På den måde var aktiviteten tilpasset, så alle børn kunne deltage med færdigheder de har.

Praksis eksempel sp: Vi har særlig fokus på, at guide, tilrettelægge og rammesætte hverdagen for det enkelte barn. Vi har afsæt i det enkelte barns behov og tilpasser rammer og tiltag derefter. Her er det særlig vigtigt, at vi formår at se bag ved barnets adfærd og være omstillingsparate i forhold til struktur og behov, så vi bedst muligt kan hjælpe dem videre.

Børneperspektiv:

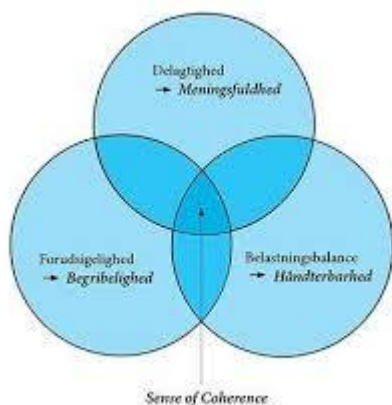
Teori:

Hanne Warming bruger følgende 3 begreber om børneperspektivet. Et ude fra perspektiv, et tilstræbt inde fra perspektiv og børnenes egne perspektiver.

Et ude fra perspektiv er funderet i de voksnes forståelse af det gode børneliv. Et tilstræbt inde fra perspektiv, er den voksnes forsøg på, at leve sig ind i barnets perspektiv, ud fra en erkendelse af vigtigheden af barnets eget perspektiv, altså hvordan må det være for barnet i denne situation?

I det pædagogiske arbejde med børn, er det vigtig at have alle børneperspektiver i spil, alle indeholder forskellige typer af viden, hvilket bidrager på forskellig vis. Tilsammen dannes der et bedre grundlag for refleksioner over, hvordan man skal gribe tingene an.

Vygotskys mestringsmodel

Mestringsmodellen visualiserer vigtigheden af, at vi ved alt det vi igangsætter og gør sammen med børnene. Vi er opmærksomme på, at det vi gør, kan håndteres af børnene og det skaber mening for dem.

Hos os :

Vi er opmærksomme på, at inddragelse af børnenes egne perspektiver, i høj grad er med til at skabe mening og motivation for børnene. Vi er opmærksomme på vigtigheden i, at være tydelige i arbejdet med børnene, så de har mulighed for, at begribe vores ideer, og at det samtidig giver mening for dem at deltage.

Praksis eksempel sb: Vi tilrettelægger aktiviteter ud fra hvad børnene er optaget af. Et eksempel er, at børnene snakkede dagligt om tog. Vi var jævnligt på gåtur, for at se toget køre forbi. Børnene blev ved med at sige "kører tog", derfor valgte vi at tage på en togtur, for at følge børnenes interesse. Det skabte virkelig en god læring omkring emnet, da de efterfølgende snakkede om tog, satte stole op for at "køre" tog. Efterfølgende på hver gåtur, vil de gerne se toget, og også gerne med på en togtur igen.

Praksis eksempel bh: Når vi starter et nyt emne, begynder vi, med at spørge ind til børnenes viden/tanker omkring emnet. Børnene kan frit fortælle og bliver lyttet til. Vi giver os god tid til at børnene kan fortælle. Ved samling evaluerer vi løbende sammen med børnene - Hvad har været godt / dårligt? Vi spørger nysgerrigt ind til det de synes f.eks. *"hvorfor synes du det var sjovt?" "Hvad gjorde, at du synes det var dårligt?"*

Praksis eksempel sp: Et barns familie har fået en ny Opel. Barnet er vældig nysgerrigt, og ønsker at vide mere om, hvad en Opel er. En medarbejder indhenter, sammen med barnet, mere viden om en Opel på nettet. Der igennem får barnet en ide og et ønske om, selv at lave en bil, hvorefter medarbejderen i samarbejde med barnet, finder materialer i pap og papir, og de kan sammen bygge en Opel.

Dannelse

Teori:

I følge Klafki (anerkendt tysk pædagog og didaktiker) kommer dannelse til udtryk gennem tre færdigheder: Evnen til medbestemmelse, selvbestemmelse og solidaritet.

Medbestemmelse; At kunne og ville deltage i hverdagens forskellige kollektive sammenhænge (demokratisk medbestemmelse)

Selvbestemmelse; Evne og vilje til at bestemme over, og have en mening om, forhold der vedrører en selv.

Solidaritet; Evne og vilje til at forbinde sig til og gøre en indsats for mennesker i udsatte positioner.

Hos os:

Når vi i det pædagogiske arbejde tænker dannelse, tænker vi, at børnene handler med afsæt i den viden de har. De vil altid forsøge at gøre det rigtige og gøre deres bedste i situationen.

Vi ser det som vores opgave, at fremme børnenes dannelse, ved bl.a. at give dem kendskab til samfundets grundlæggende værdier og normer. Vi betragter os som rollemodeller for børnene og er i løbende dialog med hinanden om, hvilke værdier og regler vi ønsker at præge børnene med. Vi tager udgangspunkt i børnenes udviklingstrin, når vi øver dannelse. Vi er opmærksomme på, at vi har en opgave i, at kunne rumme de forskelligheder der er tilstede, og dermed også forskellige værdier og normer. Der er ingen børn/mennesker, der pga. kultur, tøj, mad, sprog m.m. er forkerte.

Vores fokus er, at skabe nysgerrighed omkring forskellighed, frem for afstandtagen. I daglig praksis, viser vi børnene, at man godt kan være forskellige, samtidig med at man er en del af fællesskabet. Vi er opmærksomme på, hvordan vi taler til hinanden. Det gælder både børn og voksne. Vi arbejder i dagligdagen med, at vi alle skal vise respekt og tale pænt til hinanden. Vi har fokus på, at børnene deler tanken om, at der er plads til alle uanset forskellighed. Det er implementeret tanke blandt børnene, hvilket vi tydeligt ser, når børn fra nr. 16 og 18 er samlet på legepladsen, eller til arrangementer. Vi ser at lege opstår på kryds og tværs. Børnene inviterer hinanden i små fællesskaber, hvor de oplever følelsen af at blive værdsat og være en del af fællesskabet. Børnene hjælper hinanden og udviser accept af hinanden. Vi oplever børnene udviser en nysgerrighed på hinanden.

Selvstændighed: Vi arbejder med, at udvikle børnenes selvstændighed ved at tilrettelægge et forløb, der både giver barnet succes og udfordring. Vi opfordrer børnene til at hjælpe hinanden.

Eks sb: Børnene er med i dagligdagens gøremål. De hjælper med at dække bord, de smider deres hagesmæk til vask, de henter selv deres madpakke og drikkedunk i køleskabet. De hjælper hinanden, fx ved at de store børn henter madpakkerne for de små.

Eks bh: Da en ny dreng uden dansk sprog startede, blev en af pigerne spurgt, om hun havde lyst til at lege med ham. Uden indvendinger svarede hun ja, tog drengen i hånden og gik ind for at lege et andet sted. Vi har større børn i børnehaven, der fx har brug for at hjælpe til at klare spisesituationen, eller har brug for at have ble på mm. De andre børn kan spørge ind til, hvorfor, hvor vi snakker om, at sådan er det lige for ham/hende. Vi oplever ikke, at børnene peger fingre af hinanden pga. forskelligheder.

Eks sp: Børnene bestemmer selv hvad de vil spise fra deres madpakker og hvornår. En af de tiltag vi har fokus på i forhold til selvstændighed er, at børnene efter endt måltid, selv tager deres madkasse og service af bordet og sætter det på rullebordet. Vi har faste spisetider til frokost og frugt, men ud over det, anerkender vi når børnene selv mærker efter og giver udtryk for sult. Vi er også meget opmærksomme på, at skabe ramme omkring spisesituationerne, så det bliver en hyggestund, hvor vi taler om hvad der er med i madpakkerne, børnenes oplevelser osv.

Leg:

Teori:

Skovbjerg (2017) taler om, at legen har en egen værdi, og at legen er med til at skabe barnets dannelse. Legen er grundlæggende ift. barnets sociale og personlige læring og udvikling. Ifølge børneforsker og professor Berit Bae er børns lege et relationelt fænomen. Leg er noget der opstår og bevæger sig imellem børn og det er altafgørende for dem at deltage i dette legefællesskab, da det er her de sammen med andre eksperimenterer, udtrykker sig og skaber mening. Legen er et erfaringsrum, hvor børn både får mulighed for at overskride sig selv, finde på nyt og samtidig må afstemme sig efter "den anden" eller "de andre". Derved får legen også et dannelsespotentiale. Set fra barnets perspektiv, er deltagelse i legefællesskaber, selve meningen med hverdagslivet. Ligeledes er legen det livsrum, hvor der er mest på spil for barnet. At være udenfor legefællesskabet, er at gå glip af det mest centrale i børnelivet og derfor er det meget vigtigt, at personalet i daginstitutioner, konstant har fokus på, at hjælpe børn ind i legefællesskaber.

Christie, Johnsson, og Wardle har udarbejdet en model, som er et redskab til at opnå en bevidsthed om hvornår og hvordan pædagogen skal deltage i lege initieret af børn. Modellen er bestående af 6 mulige positioner, som det pædagogiske personale kan vælge at indtage i samspil/leg med børn. Det handler om positionerne: *Ikke involveret, Tilskuer, Regissøren, Legekammerat, legeleder, Instruktøren.*

Forskningsprojektet "Risikofyldt leg i dagtilbud" definerer risikofyldt leg som en spændende og udfordrende leg, der indebærer usikkerhed og risiko for fysisk skade. Det handler om aktiviteter hvor børnene balancerer på grænsen af at have kontrol.

Hos os:

Legen en central del af hverdagen. Vores afsæt er, at legen er med til, at fremme børns fantasi, sprog, nysgerrighed, sociale kompetencer, selvværd og identitet. Gennem legen, bliver der skabt relationer børnene imellem og mellem børn og voksne. Relationer som er medvirkende til at skabe udvikling og trivsel. Vi er meget opmærksomme på, hvordan vi positionerer os, ift. børnenes leg. Vi forsøger gerne at følge børnenes initiativ og lytter til deres ideer. I det hele taget forsøger vi, at positionere os på den måde, der bedst understøtter barnets leg.

Med afsæt i børnenes behov, har vi indrettet forskellige læringsmiljøer, hvor børnene fordyber sig i deres leg, uden at blive forstyrret alt for meget.

Vi er bevidste om og understøtter hinanden i, at kunne rumme risikofyldt leg i hverdagen. Vi er i løbende dialog om, hvornår en aktivitet er farlig og hvornår der i værste fald, kan ske børnene noget. Risikofyldt leg er ikke ens for alle. Nogle må/kan mere/andet end andre, alt afhængig af det enkelte barns formåen

Vi ønsker at skabe lige dele tryghed og udfordring/spænding ind i børnenes leg, da det set fra vores perspektiv er med til, at skabe positive udviklingsmuligheder for det enkelte barn.

Eks sb: Vi er opmærksomme på, hvilken rolle vi påtager os under børnenes lege. Vi er ligeledes opmærksomme på, hvordan vi kan udvikle og skabe læring gennem legen.

Børnene leger f.eks. med legemad og serverer det for en voksen. Den voksne beder om mere "kaffe", et æble, eller andet mad, som barnet serverer. Den voksne lever sig ind i legen, ved at spille en rolle, f.eks. ved at se trist ud og bede om noget andet, eller virke glad og taknemmelig over det der bliver serveret.

I dette eksempel er personalet "legekammerat" (J Christie), da personalet deltager aktivt i legen, som en medspiller. Den voksne følger legens flow og lader gerne børnene være lege ledere.

Eks bh: En pige, der ikke så ofte bliver budt ind i en leg, sidder alene i legekøkkenet. Pæd. går hen og spørger: "gir' du en kop kaffe". Pigen siger ja og de sidder og snakker lidt om, at det er dejligt med kaffe. To andre piger kommer forbi og spørger om de må være med. Pigen siger ja. Pæd. spørger "bager I så en kage". De tre piger fortsætter legen og udvikler den ved at finde dukker, der skal have mad. Pæd. trækker sig derefter fra legen.

Pæd. er bevidst om, at hun har haft en rolle som medspiller i legen, hvor hun indgik på lige fod med barnet. Pæd. er bevidst om at trække sig fra legen, da hun ser, at de 3 piger har dannet et legefællesskab.

Eks sp: Vi finder balancen i at understøtte risikofyldt leg, ved at vurdere den enkelte situation. Hvad der er risikofyldt leg, er forskelligt fra barn til barn. For nogle børn er det at køre på cykel ned af bakken, for andre er det, at sidde på en gynge uden støtte. Vi følger barnets lyst og indtager den position der er mest givtig, for at børnene kan øve samspil med andre, samt deres legekompetencer.

Eks. Fælles: leg mellem børnene i 16 og 18 foregår dagligt. Børnene er nysgerrige på hinanden og inviterer hinanden på tværs ind i legen. Vi oplever børnene ser hinandens kompetencer. Samtidig er der en naturlig accept/nysgerrighed omkring de udfordringer nogle af børnene har. Fx er de store børn, rigtig gode til at vise hensyn over for de børn fra nr. 16, der har fysiske udfordringer: de bliver fx inviteret med på cykel, lege i legehuse, klatre i træer

Læring

Teori:

Ifølge Søs Bayer, er det der karakteriserer mennesket, at det er lærende. Mennesket skal lære for at kunne klare sig og for at opnå kompetencer og dygtighed. Hun mener, at læring er et begreb, der både er komplekst, kompliceret og enkelt. Komplekst fordi mennesket lærer på mange måder. Kompliceret da vi ikke helt forstår, hvad der egentlig sker når vi lærer og enkelt fordi læring sker alle vegne, og på alle tidspunkter. På den baggrund mener Bayer, at læring er uforudsigelig. Hun mener også, at læring sker i sociale sammenhænge og er et relationelt anliggende. Den sociale kontekst har stor betydning for læringens karakter.

Når et barn lærer, kræver det ifølge Wenger, at barnet er deltagende i praksisfællesskaber. Man kan være deltagende på forskellige måder. Fx perifer deltagende, hvor man deltager på afstand, men er forbundet til fællesskabet, eller man kan være fuldt deltagende. Det er når man aktivt arbejder sammen med andre, omkring en fælles opgave, at man kan lære. Når man lærer af nogen, som kan noget mere end én selv, er det en form for mesterlære.

Vygotsky` taler om nærmeste udviklingszone, som handler om, at tilrettelægge aktiviteter/opgaver der har til formål at skabe udvikling, med afsæt i barnets nærmeste udviklings zone.

Hos os

I Nyskovens Børnehus har vi fokus på, at der sker læring dagen igennem. Vi ser læring ud fra det brede læringsbegreb, hvor børnene bl.a. lærer gennem planlagte aktiviteter, børnenes frie lege og rutinesituationer.

Overordnet ser vi på det enkelte barn, og tilpasser aktiviteter, rutinesituationer og legen ud fra Vygotsky's teori om barnets nærmeste udviklingszone (NUZO).

Ved pædagoginitierede aktiviteter, i rutinesituationer, eller ved legende læring, er samspillet mellem barnet/børnene og den voksne altafgørende for, om den tiltænkte læring lykkes. Når vi skaber miljøer for læring, er det afgørende at vi formår at skabe læringsmiljø/forløb, der har et indhold der kan motivere barnet til aktiv deltagelse. Hvis barnet/ børnene er motiverede for at deltage, vil samspillet mellem voksen og barn opstå og læringen vil skabe en form for udvikling.

Vi anvender legende læring, hvor legen er baseret på barnets/børnenes interesser. Vi planlægger lege med baggrund i det enkelte barns interesser, og arbejder på at skabe udvikling gennem legen. I den lærerige leg, anvender vi vejledt deltagelse. Her er den centrale opgave, at kunne etablere læring i et børnefællesskab. Det gælder både ift. at se meningen med den læring vi vil skabe, samt med at kunne indgå i samspillet og fællesskabet med andre børn. Her har vi fokus på, at være tydelige i hvad vi vil, samt indtage de positioner der svarer til børnenes behov.

Eks sb: Der er læring gennem hele dagen. Om morgenen er der leg på kryds og tværs af alder, hvor de små har mulighed for at lære af de større børn. Det der også kaldes mesterlære. Under formiddagens aktiviteter, foregår der enten planlagt en aktivitet, hvor vi tager udgangspunkt i læreplanstemaerne, eller børnene bestemmer hvad vi skal.

Der er mange rutinesituationer i løbet af dagen. Fx putte situationer, bleskift eller i garderoben, hvor vi har fokus på, at lære børnene, selv at tage tøj af og på og ved spisesituationer, hvor der skal dækkes bord, hentes madkasser, bordskik, sige tak for mad, afrydning osv

Eks bh: Der er lavet en oversigt over "ugens hjælper", hvor der er billeder af alle børn, som er sat op parvis. Der er en sol ud for ugens hjælperpar. Børnene ved, at dem der er hjælper, skal hente madpakker og dele dem ud. De andre børn sidder ved bordet og venter. Børn øver sig turtagning, ansvar, hjælpsomhed, tålmodighed. Selvverdet styrkes, når barnet oplever, at det har et ansvar for at løse en opgave.

Eks sp: Vi skaber og understøtter børnenes mulighed for fordybelse, forandre og videreudvikle. Dette gør vi med afsæt i barnets interesser. For eksempel har vi et barn, der godt kan lide at bygge med klodser. Så derfor bruger vi nogle hvor der er tal og bogstaver på, så kan vi både tælle dem og øve alfabetet/ord.

Børnefællesskaber:

Teori

Wenger taler om, at et barns deltagelse i et praksisfællesskab, er en forudsætning for børns læring og identitetsdannelse.

I dagtilbud indgår børn i et socialt fællesskab, sammen med andre børn og voksne. De konkrete børn, og det pædagogiske personale der er til stede i dagtilbuddet, er fælles om at skabe det sociale rum, hvorigennem de enkelte børn lærer og udvikler sig. Sammen med det pædagogiske personale har de andre børn betydning for, hvilke erfaringer det enkelte barn gør sig, når det er i dagtilbuddet.

Al leg, dannelse og læring sker i et socialt samspil med de øvrige børn og det pædagogiske personale i dagtilbuddet.

I hverdagen skal der være plads til, at det enkelte barn, både kan vise initiativ og være aktivt deltagende, samtidig med at fællesskabet skaber rum til alle. Fællesskabet skaber nye relationer og mulighed for at prøve forskellige positioner mv.

Forældrene har et medansvar, som betyder, at forældrene indgår i at skabe et velfungerende børnefællesskab, præget af anerkendelse af alle familier uanset disses forudsætninger. Børnefællesskaberne skal også skabe rum for, at børn kan etablere venskaber på tværs af alder, køn og kultur, og at mobning forebygges. (Rammer og Indhold, Børne og socialministeriet)

Hos os

I Nyskovens Børnehus betragter vi børnefællesskabet som et fællesskab, hvor barnet på en eller anden måde, har brug for at være aktiv deltagende i. Vi er opmærksomme på, at vi har en opgave i at skabe en balance mellem børne- og pædagog initierede aktiviteter. Vi arbejder målrettet med at skabe relationer til børnene og understøtter de spirende relationer, som vi ser opstå børnene iblandt. Vi er opmærksomme på, at børnene føler sig deltagende og betydningsfulde og at de trives i fællesskabet.

En del af Nyskovens Børnehus er et specialtilbud. Her er børnene ikke alderssvarende i deres udvikling. Samtidig kan deres udvikling og/eller adfærd, være præget af diverse diagnosers påvirkning, som meget ofte har indflydelse på barnets sociale udvikling. Det betyder, at børnene ikke altid mestrer børnefællesskabets præmisser. Fx lykkes det sjældent for børnene, at kunne skabe fordybende fantasilege. Børnene kan være udfordret i de fri legeprocesser. Vi er derfor opmærksomme på, at sætte ind med støttende og forebyggende tiltag, hvor formålet er, at børnene forbliver inkluderet i fællesskabet. Vi iværksætter efter behov forløb, hvor der er fokus på udvikling af børnenes sociale kompetencer, samt på at lære børnene redskaber, der kan hjælpe dem i det sociale samspil med andre børn. Vi guider og støtter børnene i at indgå i forskellige børnefællesskaber. Det er

gældende på stuen, samt ved besøg i den almene del af Nyskovens Børnehus, men allermest i hverdagens leg, på de to legepladser der hører til Nyskovens Børnehus, og som dagligt bliver brugt af alle børnene. Vi har i hele tilbuddet et fælles fokus på, at understøtte de børnefællesskaber som bliver dannet gennem legen, på tværs af hele tilbuddet. Vi oplever, at børnene bruger hinandens kompetencer og at der gennem legen sker læring og udvikling.

Fælles eks:

Fx er der en dreng i nr 16 der er meget god til at klatre i træer. Det skaber de andre børns interesse i at lege med ham. Vi kan vi se, at flere af børnene lige så stille prøver om de også kan det samme som ham. Vi er opmærksomme på at fremme deres fællesskab, ved at skabe mulighed for leg, samt at vi indtager de rette positioner til at understøtte den positive leg.

Vi har en fast aftale om, at lågen mellem de to legepladser står åben om formiddagen. Om eftermiddagen, er det afhængig af om der er børn der sover ude i nr. 16.

Pædagogisk læringsmiljø

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det enkelte dagtilbud hele dagen etablerer et pædagogisk læringsmiljø, der med leg, planlagte vokseninitierede aktiviteter, spontane aktiviteter, børneinitierede aktiviteter samt daglige rutiner giver børnene mulighed for at trives, lære, udvikle sig og dannes.

Det pædagogiske læringsmiljø skal tilrettelægges, så det inddrager hensynet til børnenes perspektiv og deltagelse, børnefællesskabet, børnegruppens sammensætning og børnenes forskellige forudsætninger.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 22-23

Hvordan skaber vi hele dagen et pædagogisk læringsmiljø, der giver alle børn mulighed for at trives, lære, udvikle sig og dannes?

Teori:

I etableringen af læringsmiljøer, gør vi os didaktiske overvejelser, som understøtter barnets trivsel, læring, udvikling og dannelse. Det handler om, at planlægge, gennemføre og evaluere vores pædagogiske praksis. (Brostrøm)

”Børnenes trivsel og læring og oplevelse af meningsfuldhed og af at kunne bidrage til fællesskabet og den sociale kulturelle sammenhæng, de er den del af, styrkes. Og inddragelsen fremmer potentielt børnenes ansvarlighed, handleevne, selvstændighed, livsmod og livsduelighed.”(Hverdagens rutiner Krogh, S, og Smidt, S. s. 86)

Der er stort potentiale i at planlægge rutinerne, så de bliver til gode læringsmiljøer.

I stedet for at børnene efterlades til sig selv, så inddrages de, når personalet skal løse praktiske opgaver. Således lærer de, at tage ansvar, blive selvstændige og føle sig betydningsfulde. Når børn inddrages, får de en anden opfattelse af sig selv. De kan bidrage, og får derigennem følelsen af, at der er brug for dem og at de er betydningsfulde. Det styrker både selvforståelsen og selvværdet og det bidrager til udvikling af børnenes læring og trivsel.

Når man som medarbejder betragter rutinerne som en del af det pædagogiske arbejde og ikke bare som noget der skal overstås, er der stor chance for at børnene får udbytte af dem. Når der er fokus på rutinerne, kan de tilrettelægges ud fra børnenes perspektiver og deltagelsesmuligheder. At arbejde med rutinerne handler om meget andet en blot læring – det giver mulighed for at drage omsorg for de børn, som i større grad har brug for en succesoplevelse eller udvidet voksenkontakt. Derudover giver det også mulighed for, at inddrage udsatte børn i basale aktiviteter, rutiner og involvere dem i fællesskabet.

Hos os:

I Nyskoven Børnehus fylder de daglige rutiner meget. Vores afsæt er, at der i de daglige rutiner er lige så stort potentiale for dannelse og læring, som i dagens planlagte pædagogiske aktiviteter. Vi har stort fokus på læringsmiljøerne. Vi observerer børnenes interesser ift. legetøj og lyst til leg. Vi har stort fokus på, at læringsmiljøerne åbner op for, at skabe trivsel, udvikling og relations dannelse med de andre børn. Vi inddrager børnene, når vi skaber læringsmiljøer. Vi er løbende i dialog om, hvilke initiativer der skal tages, for at opnå de bedst mulige læringsmiljøer for børnene. Der justeres løbende, for at højne kvaliteten af læringsmiljøerne.

Vi betragter hverdagens rutiner, som gode læringsmiljøer, hvor vi har stor mulighed for, at tilrettelægge, så børnene kan være aktiv deltagende. Vi har fokus på, at børnene er inddraget i hverdagens rutiner. Derfor er vi meget opmærksomme på, at læringsmiljøet i rutinesituationerne virker overskuelige og inspirerende for børnene at deltage i.

Ved pædagoginitierede aktiviteter, eller ved legende læring, er samspillet altafgørende for, om den tiltænkte læring lykkes. Når vi ønsker at skabe rammer for læring, er det vigtigt, at vi formår at iværksætte et læringsforløb, der kan motivere barnet til aktiv deltagelse. Hvis barnet/ børnene er motiverede for at deltage, vil samspillet mellem voksen og barn opstå, og læringen vil skabe en form for udvikling. Når barnet lykkes, ser vi en oplevelse af meningsfuldhed hos barnet, samt en følelse af, at de er betydningsfulde, når de løser deres opgaver. Det giver børnene større lyst og gå på mod til at deltage og lære nyt.

Eks sb: Vi er opmærksomme på at gøre rutinesituationer til gode læringsmiljøer. Vi sørger for at der er tid og ro til at børnene kan udføre opgaverne. Fx i garderobesituationen. Vi tager den tid der skal til for at børnene selv kan forsøge at tage overtøj af og på. Vi guider og hjælper i det omfang de har brug for, ved at vise og fortælle.

Eks bh: Vi har indrettet stuerne, så der er forskellige legemiljøer. Der tilgodeser det enkelte barns mulighed for selvvalgte lege/aktiviteter, alene eller sammen med andre børn/voksne.

Ved hjælp af skillevægge er rummene opdelt i forskellige legemiljøer, f.eks. dukkekrog, bil og byggerum, fordybelseshjørne til spil og kreative udfoldelser.

Eks sp: Om formiddagen holder vi samling på stuerne. Her kan børnene opnå en følelse af at være betydningsfulde, idet de på skift fortæller hvad dag, årstid og hvem der er til stede i plenum. Samt vælger sang fra kufferten. Det er en vokseninitieret aktivitet, hvor det enkelte barn altid har mulighed for at vælge til og fra om det vil deltage

Samarbejde med forældre om børns læring

Hvordan samarbejder vi med forældrene om barnets og børnegruppens trivsel og udvikling

Teori:

Det centrale for et godt forældresamarbejde og for barnets trivsel og inklusion, er at forældre inddrages som ligeværdige samarbejdspartnere, ligesom det er vigtigt at forældre betragtes som kompetente opdragere og mødes med respekt for deres værdier og holdninger. Det forudsætter at vi som pædagoger, ikke forsøger at lave om på forældre, men i stedet anerkender og møder forældrene med forståelse, for deres aktuelle behov og situation.

For at forene børns verdener og bygge den vigtige bro, må både personalet og forældre justere sig så de bedst muligt støtter op om barnets udvikling.

Det er vigtigt at skabe en god, konstruktiv og anerkendende relation til forældrene, som tager afsæt i det enkelte barn og det konkrete samarbejde

Hos os:

Vi er bevidste om, at alle har hver deres normer, værdier og regler, som er afsæt for deres tilgang til livet og de handlinger de gør. Det er alt afgørende, at vi formår at kunne rumme og forstå forældrenes vinkler. Vi søger at finde de nuancer, der kan bidrage til, at skabe et samarbejde, der har indhold af gensidig tillid og respekt. At forstå er ikke lig med at være enig. I situationer hvor vi er uenige med forældrene, går vi i dialog om den uenighed der er opstået. Vi understøtter hinanden i, at vores ansvar er barnets trivsel og udvikling. Vi ser forældresamarbejdet, som en meget vigtig del af vores arbejde omkring barnet. Vi har daglige korte samtaler med forældrene. I nr 16 skrives der på Aula til forældrene hver dag til middag.

I nr. 18 afholdes der årlige forældresamtaler, som har afsæt i kompetencehjulet, samt ekstra samtaler, når vi, eller forældrene, vurderer der er behov for det.

I nr. 16 bliver der afholdt statusmøder hvert halve år, hvor alle samarbejdes partnere omkring det enkelte barn deltager. Vi lægger vægt på at alle forældre oplever, at vi altid står til rådighed for en

snak. Hvis der opstår udfordringer, som ikke umiddelbart kan løses med en snak, vil der hurtigst muligt blive afholdt et arbejds møde, hvor relevante deltagere bliver inviteret til dialog om, hvad vi gør for at få barnet bedst muligt videre.

Børn i udsatte positioner

Hvordan skaber vi et pædagogisk læringsmiljø, der tager højde for og involverer børn i udsatte positioner, så børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse fremmes

Teori

Bendix (2019) betragter en udsat position, som en sårbarhedsskabende situation, der opstår i den helt konkrete hverdag. Børns subjektive og forskelligartede behov, kommer til udtryk i de sociale og materielle sammenhænge, som de tager aktiv del i, og derfor er udsathed, noget der opstår i helt konkrete situationer. Det handler derfor ikke kun om at opdage børns udfordringer, men snarere at kunne forstå, hvad barnet har en barrierefyldt adgang til (Bendix 2018).

Ifølge Bent Madsen handler inklusion om at se mangfoldigheden, forskelligheden som en ressource i stedet for barriere. Det er miljøet der skal forandre sig og tilpasse sig, så alle børn kan være aktiv deltagende og føle sig betydningsfulde i fællesskabet.

Børn skifter position, i kraft af deres deltagelse i sammenhæng af forskellige steder, i løbet af en dag. Derfor skal vi ikke bruge betegnelsen for en bestemt slags børn, da alle børn kan være i en udsat position i nogle perioder. I organiseringen af rutinerne, er der gode muligheder for, aktivt at hjælpe børnene til at deltage og indgå i fællesskaber med andre om en fælles situation, praktisk aktivitet, eller konkret opgave.

Hos os:

Når et barn søger samvær med et andet barn, men har svært ved det, eller ikke kender at de sociale spilleregler, så som at dele, vente på tur, eller følge andres ideer, kan barnet komme i en situation, der kan betegnes som en udsat position. Her er vi opmærksomme på, at skabe nye veje og guide barnet i, hvordan det bedst kan håndtere situationen og understøtte barnet til igen at blive en del af fællesskabet. Vi justerer hele tiden læringsmiljøerne, så de er tilpasset og skaber så høj grad af trivsel som muligt. Vi understøtter hinanden i, at ordet "udsat" ikke bliver hæftet på barnet, men på den situation barnet befinder sig i. Alle børn kan/vil på et tidspunkt befinde sig i en udsat position, da alle børn skifter arenaer, og er deltagende i forskellige sociale sammenhænge i løbet af dagen.

Vi positionere os i mindre grupper, så den voksne i højre grad har mulighed for at støtte og arbejde målrettet med barnets specifikke udfordringer (fx sproglig, motorisk, socialt)

Sammenhæng til børnehaveklassen

"Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan der i børnenes sidste år i dagtilbuddet tilrettelægges et pædagogisk læringsmiljø, der skaber sammenhæng til børnehaveklassen."

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 27

Teori:

Ifølge Marianne Bech Larsen, skal overgangen til skolen understøtte et sammenhængende børneliv. Hensigten er, at børn oplever skiftet mellem de to kontekster, som mere glidende. Børnene skal være skoleparate, men skolen skal også være børneparat. Sammenhængen handler derfor om, at børnene får gode oplevelser med, at genkende både formmæssige og indholdsmæssige dimensioner fra børnehave til skole. Børnehave og skole skal derfor have blik for den fælles sag, som vægter betydningen af deltagelse i sociale fællesskaber med andre børn. ("Den styrkede pædagogiske læreplan" s. 94)

Ifølge Schoug Larsen vil følelsen af at høre til, indebære en oplevelse af, at have en naturlig plads i fællesskabet, og blive betragtet som en der kan eller ved noget, der vurderes som betydningsfuldt i den konkrete kontekst. Oplevelsen af "at høre til", har vist sig som en af de mest afgørende faktorer, for et succesfuldt skoleforløb. Schoug taler også om læringsspor, som handler om de emner/færdigheder som barnet er optaget af. Som det har lært sig, eller er på vej til at lære og som er relevant og brugbart ift. de krav og udfordringer barnet vil møde i det nye. ((Schoug Larsen 1993)

Hos os

Vores arbejde med at etablere et samarbejde med den skole som barnet skal starte i, har afsat i tanken om, hvor stor betydning en omhyggelig og detaljeret overlevering har for barnets fortsatte trivsel i skolen.

I Nyskovens Børnehus anser vi empati, åbenhed, samarbejde og hjælpsomhed, som vigtige styrker at være i besiddelse af, når man skal i skole. Det er derfor elementer, som vi har særlig fokus på, i året op til skolestart.

I nr.16 bliver der afholdt statusmøder i efter-og foråret, hvor repræsentanter fra skolen deltager. I nr. 18 bliver der afholdt et kort forældremøde, hvor forældre, barnet og den kommende lærer deltager. Formålet er at både forældre og børn kan møde sin kommende lærer, samt at evt spørgsmål kan blive besvaret.

Personalet deltager i møder/samarbejde/brobygning med skole og andre samarbejdspartnere for at sikre den bedste overgang fra børnehave til skole.

Eks bh:

Eks bh: Vi deltager i brobygning sammen med de øvrige børnehaver fra området.

Pædagogen har lært "Rumraket-sangen" der det første år, vi var med. Sangen er taget med hjem i børnehaven, hvor vi synger den til samling. Det gør at brobygningsbørnene kender den, når vi er på skolen. Til brobygning øver vi bogstavsange fra "*Alkalær*". Det øver vi også hjemme i børnehaven, og links til sangene er sendt ud til børnenes forældre, så de også kan synge dem derhjemme.

Eks sp: Vi etablerer brobygning til de forskellige skoletilbud, som børnene i specialtilbuddet får tilbudt. Hvordan og hvor længe brobygningen varer, er alt afhængig af barnets behov.

Øvrige krav til indholdet i den pædagogiske læreplan

Inddragelse af lokalsamfundet

"Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan dagtilbuddet inddrager lokalsamfundet i arbejdet med etablering af pædagogiske læringsmiljøer for børn

Hvordan inddrager vi lokalsamfundet i arbejdet med at skabe pædagogiske læringsmiljøer for børn

Teori:

"Lokalsamfundet består af mange spændende muligheder, som dagtilbuddene kan anvende til at skabe endnu mere interessante læringsmiljøer. Det kan foregå igennem samarbejde med for eksempel kultur- og idrætsinstitutioner, musikskoler, forældre eller andre dagtilbud. Inddragelse af ældre medborgere, eller andre frivillige kan også åbne for nye perspektiver og muligheder for børnene. Derfor skal dagtilbuddene i arbejdet med den pædagogiske læreplan overveje, hvordan de kan samarbejde med og inddrage lokalsamfundet" (Børne- og socialministeriet, 2017, s. 23)

De erfaringer vi gør os i livet, hænger i høj grad sammen med de steder vi kommer fra. De forskellige steder i lokalsamfundet, vil være knyttet til nogle forskellige praksisser. Disse sociale praksisser kan dagtilbuddet være med til at give børnene adgang til. Det kan give børnene en chance for, at opleve et tættere tilhørsforhold til lokalsamfundet og være med til at udvide deres horisont. Børnene får også en chance for at opleve et tættere tilhørsforhold til lokalområdet, ved at besøge sådanne steder. Vi har en opgave i, at være med til at sikre et sammenhængende børneliv. Ved at give børnene kendskab til lokalsamfundet, kan vi bidrage til at børnene får en forståelse af, at "jeg" er en del af en større sammenhæng. (Albrechtsen)

Hos os:

I Nyskovens Børnehus ser vi lokalsamfundet som en vigtig del af vores læringsmiljø. Vi går ture i byen, hvor vi snakker om det vi oplever. Vi hilser på og snakker med dem vi møder på vores vej. Vi samarbejder med borger- og idrætsforening om minihallen, hvor vi har fælles redskaber og fælles ansvar for oprydning mm. Det samme gælder for Nyskoven, en lille skov som ligger i forlængelse af børnehaven, hvorfra vi fx henter frugter, kogler og andre naturmaterialer.

Vi er årligt på tur til den lokale juletræsplantage, hvor vi fælder vores egne juletræer. Efterfølgende er der tradition for, at vi sammen med ejeren danser om juletræ, får saftvand og småkager. Vi deltagere hvert år i en julegudstjeneste.

Vi kontakter de lokale virksomheder, når det er relevant og bliver jævnligt inviteret til besøg.

Fælles eks:

Vi er fælles om at hente juletræ, hvor vi følges om til Døstrups Juletræs plantage. Der fælder vi juletræer, og afslutter aktiviteten med at danse og synge sammen med Mona der sammen Torben ejer plantagen. Vi er hvert år til julegudstjeneste, hvor børnenes forældre og bedsteforældre har mulighed for at deltage.

Indvielsesfest Maj 2024

Vi har med stor succes indviet Nyskovens børnehus, hvor alle forældre, bedsteforældre, lokalsamfundet, tværfaglige samarbejdspartnere, personale fra institutioner i området Skærbæk m.m. var inviteret.

Borgmesteren bød velkommen, på den store legeplads. Børnene sang en sang og indvielsen foregik ved at der blev klippet en rød snor over. Derefter kunne man se de to huse og hygge sig i teltet. Vi havde lånt Døstrup bys telt, samt borde og stole som personer fra Døstrup satte op for os. Forældrebestyrelsen havde bagt kage. Andre forældre bød ind med slushice og softice. Lokalforeningen hjalp til med op og nedpakning.

Eks sb: Vi har haft et emne, som handlede om dyr, hvor vi tog på tur til en nærliggende gård. Vi fik set dyr, snakket om dyr og vi mødte bondemanden, som hjalp os med at fodre dyrene. Børnene efterspørger af og til at komme ud og se på dyrene igen, så det gør vi når det er muligt. Bondemanden kommer gerne ud hver gang og fortæller om dyrene.

Eks: Vi havde "viking-tema" og var på gåtur i byen og legede vi var på rov, så vi plukkede brombær mm. En dame spurgte os, hvad vi lavede og vi fortalte, at vi var på rov. Og så spurgte hun, om vi så ikke ville på æblerov i hendes have. Det gjorde vi, og børnene plukkede en helt masse æbler, som vi kunne bruge til æblegrød da vi kom hjem, hvor vi samtidig så fik gode snakke om, at det var fra vores viking rov tur.

Eks sp: Vi går og cykler turer i nærområdet. Vi besøger de børn fra nr 16 der bor i Døstrup og deltager i alle de fælles arrangementer der bliver lavet for hele tilbuddet.

Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø

”Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø i dagtilbuddet skal integreres i det pædagogiske arbejde med etablering af pædagogiske læringsmiljøer.

Børnemiljøet skal vurderes i et børneperspektiv, og børns oplevelser af børnemiljøet skal indtages under hensyntagen til børnenes alder og modenhed.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 30

Hvordan integrerer vi det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø i det pædagogiske læringsmiljø.

Teori:

Dagtilbudsloven siger: Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø i dagtilbuddet skal integreres i det pædagogiske arbejde med etablering af pædagogiske læringsmiljøer. Børnemiljøet skal vurderes i et børneperspektiv, og børns oplevelser af børnemiljøet skal inddrages under hensyntagen til børnenes alder og modenhed

Hos os:

Nyskovens Børnehus består af en nybygget og en nyrenoveret afdeling. Vi har fokus på det fysiske børnemiljø, ift. på ruminddeling, belysning (lidt/meget lys afhængig af, hvad man laver), tilbud af legetøj/aktiviteter i grupperum er tilpasset børnenes nærmeste udviklingszone.

I forhold til det psykiske børnemiljø, har vi fokus på, børnenes mulighed for trivsel og udvikling, samt at alle børn er en del af et børnefællesskab. Vi har fokus på, at det at være barn, har en værdi i sig selv. Børnene har medbestemmelse og er aktive hjælpere i hverdagen. Børnene træner selvhjulpenhed og lære ansvar for egne ting. Der er rum til alle (uanset hvem man er/hvilke udfordringer man har). Vi bestræber os på, at alle børn har mulighed for, at udtrykke sig når de har lyst og behov for det.

Ved det æstetiske børnemiljø har vi fokus på, at udsmykning i de forskellige rum primært er børnenes egne produkter/interesser, med udgangspunkt i børnenes ideer og initiativer. Udsmykning er i børnehøjde/synligt for børnene. Der er synlige legemuligheder fx billeder på kasser.

Eks sb: Med afsæt i temaet forår har vi malet hænder, som ligner krokusser

Eks bh: Vi hænger børnenes kreationer op og sørger for at kreativt materiale er tilgængelig for børnene

Eks: Vi har plakater med billeder af de sange vi bruger til samling hængt op. Der hjælper børnene med at huske sangen. Vi oplever ofte at børnene selv synger sangene imedens de leger Vi følger barnets ide og understøtter de ideer der dukker op i løbet af processen.

De seks læreplanstemaer

”Den pædagogiske læreplan skal udarbejdes med udgangspunkt i seks læreplanstemaer samt mål for sammenhængen mellem læringsmiljøet og børns læring.

Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det pædagogiske læringsmiljø understøtter børns brede læring inden for og på tværs af de seks læreplanstemaer.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 32

Alsidig personlig udvikling

”Alsidig personlig udvikling drejer sig om den stadige udvidelse af barnets erfaringsverden og deltagelsesmuligheder. Det forudsætter engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 36-37

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udfolder, udforsker og erfarer sig selv og hinanden på både kendte og nye måder og får tillid til egne potentialer. Dette skal ske på tværs af blandt andet alder, køn samt social og kulturel baggrund.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte samspil og tilknytning mellem børn og det pædagogiske personale og børn imellem. Det skal være præget af omsorg, tryghed og nysgerrighed, så alle børn udvikler engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse i fællesskaber. Dette gælder også i situationer, der kræver fordybelse, vedholdenhed og prioritering.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes alsidige personlige udvikling?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Alsidig personlig udvikling
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

Fælles nr. 16 & 18

I Nyskovens Børnehus skaber læringsmiljøerne mulighed for, at det enkelte barn kan fordybe sig, eksperimentere og udfordre sig selv. Samtidig er de forskellige processer implicit den nødvendige tryghed og genkendelighed, der er medvirkende til at barnet tør udfordre sig selv, og prøve nyt.

Jf. fpg. "dannelse og børneperspektiv", etablerer vi læringsmiljøer, hvor barnets kreative ideer og initiativer modtages, anerkendes og anvendes i det sociale fællesskab

Jf. fpg. "læring", motiverer vi børnene til at deltage i pædagoginitierede aktiviteter, ved at differentiere, så alle børn opnår mulighed for at deltage, bidrage og udvikle sig.

Jf. fpg. "læring" etablerer vi læringsmiljøer, hvor vi understøtter og udfordrer børnenes selvforståelse og handlemønstre i leg og aktiviteter.

Jf. fpg "læring" bestræber vi os i rutinesituationerne på at etablere læringsmiljøer, der er udviklende og samtidig overskuelige, med aktiviteter/opgaver der kan inspirere barnet, til at være aktivdeltagende. (fpg "læring")

Jf. fpg. "børnefællesskaber" er deltagelse i praksisfællesskaber, en forudsætning for børns læring og identitetsdannelse. For at kunne deltage i et fællesskab, kræver det at barnet kan tage initiativ og gøre sig interessant for andre. Vi prøver bedst muligt, at følge børnenes ideer, eller det de er optaget af. Vi gør meget ud af at fremhæve børnenes kompetencer, for på den måde at gøre dem attraktive overfor andre. Vi er meget opmærksomme på at støtte børnenes initiativ til samspil. Når et barn viser tegn på/opfordrer til samvær med andre børn eller voksne, forsøger vi så vidt muligt at understøtte initiativet.

Jf. fpg "leg" er legen grundlæggende for barnets sociale og personlige læring og udvikling. Vores læringsmiljøer understøtter børnenes muligheder for, at kunne indgå i samspil og legefællesskaber med andre børn. Vi udøver vejledt deltagelse til barnet, og er nærværende og tilgængelige i børnenes leg. Vi er opmærksomme på ord eller tegn der udtrykker et ønske om at kunne lege med et andet barn, eller kunne lege en bestemt leg (fpg "læringsmiljø").

Vi etablerer læringsmiljøer, hvor børnenes samspil omkring en aktivitet, opleves som et fælles tredje. De samme læringsmiljøer bidrager med nye perspektiver og udvider børnenes horisont

Vi etablerer læringsmiljøer, hvor børnene er i samspil om en aktivitet, fx dialogisk læsning og sproglege, hvor børnene har stor glæde af gentagelserne i processerne.

Jf. fpg. "læring" etablerer vi læringsmiljøer, som har til formål at motivere børnenes nysgerrighed og lyst til at undersøge nyt. Vi sørger for at der er tid til at fordybe sig, samt at der er mulighed for, at barnet kan være aktiv handlende i processen.

Modtagelse af nye børn

Når barnet skal starte hos os tilknyttes det i opstartsperioden en fast voksen. Arbejdstider indrettes så vidt det er muligt, så de voksne der er på stuen, kan tage imod barnet om morgenen i den første tid. Modtagelse og indkøring planlægges med afsæt i det enkelte barns behov.

Hver børnegruppe har faste voksne og hvert barn har en kontakt pædagog. Børnene lærer dog hurtigt de andre voksne at kende, da vi i både nr. 16- og 18, er fælles i ydertimerne. Det giver

tryghed, når barnet skal modtages af andre, eller når de på et senere tidspunkt, skal flytte gruppe.

Vi er nærværende og deltagende i vores omgang med børnene. Vi støtter, hjælper og opmuntrer barnet. Vi respekterer barnet og dets grænser. Vi sætter ord på følelser hos det enkelte barn og gør dem opmærksom på andre børns følelser. Vi inddrager børnene i dagligdagens rutiner, de er værdifulde aktører.

Specialtilbud: (nr. 16)

Vi etablerer læringsmiljøer, hvor der er fokus på børnenes udvikling. Børnene bliver sammensat på tværs af køn, alder og socialbaggrund, primært med fokus på barnets mulighed for trivsel, dannelse, udvikling og læring. Vi griber børnenes initiativ, ved fx når et barn ankommer til børnehaven og er optaget af et eller andet, forsøger vi, i samspil med barnet, at gribe ideen og arbejde videre med den.

Vi prøver at motivere børnene til at deltage i pædagog initierede aktiviteter, fx samling, hvor alle fx har mulighed for, at vælge en sang. Nogen vælger sang via et foto, andre ved hjælp af en konkret genstand, og der er børn, der selv kan finde den sang de vil synge i sangbogen.

Et andet eksempel kan være et sprogleksforløb, som har fokus på pragmatisk sprogtræning og børnefællesskaber. Det kan fx være et forløb, hvor børnene skal forholde sig til egne følelser, da vi ofte oplever, at børnene har brug for hjælp til at kunne regulere egne følelser og til at kunne sige til og fra i forskellige relationer og fællesskaber. Et sådant forløb foregår ved, at vi i samspil med barnet, kigger på billeder af ansigter der udtrykker forskellige følelser. Vi fordyber os i, hvad de forskellige følelser betyder, og vi guider barnet til selv at kunne italesætte både egne og andres følelser. Vi understøtter forløbet med plancher, der viser fotos af børnene selv, samt andre i forskellige følelsesmæssige situationer. Plancherne hænger på stuerne og er tilgængelige når barnet har behov for at snakke om følelser. Barnet kan ved at deltage i et sådant forløb, opnå en forståelse af egne og andres følelser, og samtidig få nye redskaber til at kunne håndtere og takle konfliktsituationer.

Rutinesituationerne som er præget af forudsigelighed og gentagelser, er meget anvendelige, når børnene skal lære nyt. Nogle rutinesituationer er baseret på det enkelte barns læring, som fx af- og påklædning. Der hvor det er muligt, etablerer vi læringsmiljøer, hvor læringen forgår via et samspil mellem børnene. Fx ved borddækning, kan det virke inspirerende og motiverende at børnene i samspil kan hjælpe hinanden med at huske, hvem der skal have hvilke dækkeservietter, kopper og specielbestik.

Vi er opmærksomme på, at støtte børnene i at lære at sige "nej" på en hensigtsmæssig måde. Fx iværksætter vi små læringsforløb, hvor vi arbejder med begreberne ja og nej tak, så børnene kan øve sig i at vælge og på den måde udvikle en mere hensigtsmæssig kommunikation i fællesskabet

Når vi bager sammen med en gruppe børn, er der i forløbet inddraget læring om turtagning, rollefordeling og tilegnelsen af sprog. I selve bagningsprocessen kan børnene fx deltage ved at hjælpe med at tælle og hælde ingredienserne i skålen. For at understøtte børnenes selvstændighed og samarbejde, kan pædagogen i samspil med børnene fx udarbejde en bog der visualiserer og synliggør forløbet. (fpg "læring").

Småbørn: (18)

Praksiseksempel:

Vi sidder 5 småbørn og en voksen på gulvet. Vi synger og danser. 2 af børnene giver udtryk for at vi skal synge Drala. Det er en navnesang, hvor vi synger om det enkelte barns navn. Den voksne siger: *“det var da en god ide”*.

Barn A peger over på Barn B og siger *“Barn B”*, barn B smiler og kigger på os. Vi begynder at synge om Barn B, i mens vi kigger over på ham. Barn B ser glad ud og begynder at klappe med. Bagefter råber Barn C *“Barn D’s tur”* Barn D trækker sig tilbage og siger *“nej, nej”*. Den voksne henvender sig til Barn D og spørger om vi ikke må synge om ham, han siger *“nej.”* Det accepterer den voksne og spørger så et andet barn. Barn D kommer hen til gruppen igen.

Praksiseksemplet set i forhold til læreplanstemaer:

Den alsidige personlige udvikling: Der synges om det enkelte barn, som derved føler sig værdsat. De 2 børn der får ideen anerkendes for deres ide, deres selvværd styrkes. Barnet der ikke vil have, at de synger hans navn, anerkendes og respekteres og selvværdet styrkes. Koncentration/koordination styrkes, når børnene både skal synge og klappe.

Kommunikation og sprog: Sproget styrkes, når der synges. Kommunikationen styrkes, når børnene spørges og får mulighed for at svare.

Kultur, æstetik og fællesskab: Børnene oplever fællesskabet, da de synger sammen.

Krop, sanser og bevægelser: Børnene øver sig i at lytte og klappe i takt til sangen.

Praksiseksemplet set i forhold til elementer i det pædagogiske grundlag:

Dannelse: Børnene øver sig i at vente på tur.

Leg: Aktiviteten er en sangleg sat i gang af pædagogen, med henblik på at lære *“hvem er jeg?”*.

Læring: Børnene lærer hinandens navne, samt at vente på tur. De lærer at sige fra – og at det er okay at sige fra. Nogle lærer måske en ny sang, hvis de ikke kender den i forvejen. Børnene lærer at bruge sproget. Børnene lærer at bruge kroppen når vi synger fagtesange. Når de andre kigger på mig når vi synger, kan jeg få en dejlig følelse i min krop. Jeg kan også opleve at det er ubehageligt, når jeg skal være i centrum.

Børnefællesskaber: Et barn siger fra og trækker sig og føler sig accepteret i at sige fra, og kommer på den måde tilbage i fællesskabet igen.

Pædagogisk læringsmiljø: Børnenes initiativ bliver fulgt da de vælger hvilken sang der skal synges. De oplever et fællesskab når man sidder sammen på gulvet og synger. De føler tryk og nærvær. Der er tilrettelagt en gruppe hvor børnene kan trives, lære, udvikles og dannes.

Børn i udsatte positioner: Barnet, der trækker sig er i en udsat position. Han bliver anerkendt i at han ikke har lyst til at være i centrum.

Børneperspektiv: Barn D ønsker ikke at være midtpunkt og han giver selv udtryk for at han ikke ønsker at vi skal synge om ham eller kigge på ham. Vi vælger at acceptere det, så han stadig har lyst til at være med i fællesskabet og synge om de andre.

Børnehaven: (nr. 18)

Praksiseksempel:

Efter frokost skal 18 børnehavebørn ud på legepladsen. Det er regnvej, så de skal have regntøj og gummistøvler på. Et barn, der har svært ved de mange indtryk i garderoben, bliver inde på stuen og leger med plus-plus brikker, indtil de andre børn er gået ud. Der er 3 voksne til at hjælpe børnene. En pædagog hjælper med de 6 yngste med toiletbesøg og bleskift, den 2. pædagog gør sig klar og går på legepladsen. Den 3. pædagog fra placerer sig på påklædningsbænken i garderoben. De 11 ældste børn er først i garderoben og begynder at tage tøj på, de er næsten selvhjulpne. Pædagog observerer børnene, guider og opmuntrer med små kommentarer. Når der er noget børnene har brug for hjælp til, venter på det bliver deres tur. En af de ældste piger siger til en dreng *"jeg kan da bare hjælpe dig!"*, hvorefter hun hjælper med at lyne hans jakke. Pædagogen observerer samspillet og udbryder *"nej, hvor dejligt med en god ven, der lige kan hjælpe"*. En dreng kommer hen til pædagog med jakken i hånden. Hun spørger ham *"kan du ikke selv få jakken på?"*...*"Nej for mine ærmer er forkerte!"* Pædagog tager jakken og viser, hvordan man kan stikke armen ind i ærmet for at få det vendt rigtigt, siger derefter *"Prøv du at gøre det ved det andet ærme"* og med lidt guidning klarer han det selv.

Praksiseksemplet set i forhold til læreplanstemaer

Den alsidige personlige udvikling: Selvværd styrkes, når barnet anerkendes for at hjælpe en anden, når barnets behov for hjælp anerkendes og når barnet lærer at mestre nye opgaver. Barnet der er udsat position anerkendes for sine behov, herved styrkes også hans selvværd.

Krop, sanser og bevægelse Finmotorik og balance styrkes, når man øver sig i at få tøj/fodtøj på. Det er sanseoplevelse at hjælpe/få hjælp, da man er i berøring med hinanden.

Social udvikling: Børnene øver sig i at se hinandens behov og give/modtage hjælp. Børnene oplever, at det er ok at have forskellige behov.

Praksiseksemplet set i forhold til elementer i det pædagogiske grundlag

Pædagogisk læringsmiljø: Vi ser det pædagogiske læringsmiljø i de voksnes positionering.

Læring: Børnene lærer selv at tage tøj af og på. Barnet bliver bevidst om, hvad det kan selv og hvad det har brug for. Udholdenhed/mestring – man lærer at man kan klare opgaverne. Øvelse gør mester

Dannelse: Børnene opfordres til at hjælpe hinanden. Man øver sig i at kunne selv. Man lærer at tage hensyn til hinanden og give plads til hinanden. Barnet øver sig i, at se om andre har brug for hjælp.

Børneperspektiv: Barnet støttes og opmuntrer til at klare så meget af påklædningen, som det kan - Barnet føler sig stolt og værdifuldt, når det klarer det. Og føler tryghed i at vide, at der er hjælp at hente.

Børn i udsatte positioner: Barnet der har det svært med mange indtryk i garderoben bliver anerkendt og får mulighed for at udvikle sig.

Social udvikling

”Social udvikling er udvikling af sociale handlemuligheder og deltagelsesformer og foregår i sociale fællesskaber, hvor børnene kan opleve at høre til, og hvor de kan gøre sig erfaringer med selv at øve indflydelse og med at værdsætte forskellighed.

Gennem relationer til andre udvikler børn empati og sociale relationer, og læringsmiljøet skal derfor understøtte børns opbygning af relationer til andre børn, til det pædagogiske personale, til lokal- og nærmiljøet, til aktiviteter, ting, legetøj m.m.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 38-39

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn trives og indgår i sociale fællesskaber, og at alle børn udvikler empati og relationer.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte fællesskaber, hvor forskellighed ses som en ressource, og som bidrager til demokratisk dannelse.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes sociale udvikling?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Social udvikling
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag

Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer

Fælles nr. 16 & 18

Jf. fpg. "børnefællesskaber betragter vi børns deltagelse i børnefællesskaber, som et afgørende fundament for at barnet kan opnå trivsel udvikling og dannelse.

Jf. fpg " dannelse og børneperspektiv" har legen stor betydning for et barns sociale læring. Det kendetegnende ved legen er, at den bliver til undervejs, hvilket kræver at børnene undervejs kan afstemme sig med hinanden. Legen øger i høj grad børnenes mulighed for at øve sig i samspilsregler.

Jf. fpg "leg" udøver vi, alt efter behov, vejledt deltagelse i legen, hvor vi hjælper og guider der hvor det er svært. Vi er opmærksomme på, at vores læringsmiljø understøtter børnenes lyst til og mulighed for at kunne fordybe sig, samt at udforske og foretage sig eksperimenter. Vi støtter og guider i legen og kommer med konstruktive legeudspil, der kan bidrage til at fastholde legen. Vi er meget opmærksomme af at tage barnets perspektiv og er observerende ift. hvilke ønsker de udtrykker verbalt eller gennem kropssproget.

Jf. fpg "børnefællesskaber" opfatter vi forskellighed som en resurse, og er derfor meget opmærksomme på, at medinddrage børnenes forskellige inputs og ideer, samt på deres forskellige muligheder for at deltage. På den måde opnår vi i højere grad muligheden for, at børnene hver især føler sig som en værdifuld del af fællesskabet.

I hverdagen er vi meget opmærksomme på, at fremhæve og italesætte børnenes styrker. Vi møder børnene med positive forventninger, da vi oplever, at det fremmer deres gå på mod og det gør dem interessante overfor andre.

Specialtilbud: (nr.16)

Vi understøtter de eksisterende børnefællesskaber og relationer, samt støtter/guider børnene i at danne nye relationer og i at kunne indgå i flere forskellige børnefællesskaber. Vi støtter relationerne og børnefællesskaberne på stuen, fx ved den daglige samling, hvor vi taler om og ser fotos af, hvem af børnene der er kommet og hvem der ikke er. Vi taler om, hvad hvert barn skal den pågældende dag. Det gælder også de børn der er fraværende. Vi justerer løbende indretningen på stuerne, når vi tilrettelægger læringsmiljøet og rammer for legen. Dette for at understøtte børnenes behov og det de er optaget af, samt for at give børnene mulighed for at kunne fordybe sig i deres interesse.

Vi inddrager iPad og børnebøger for at understøtte forskellige samtaleemner. Fx kan samtalen handle om en kat. Samtalen kobler vi med, at vi fx synger om Postmand Pers kat. Vi snakker om hinandens katte og vi ser fotos på iPad.

Børnene har ofte svært ved, at indgå i legefællesskaber. Vi er derfor meget opmærksomme på at understøtte børnenes deltagelse i fællesskabet, ved at veksle mellem at gå foran, og gå ved siden af børnene (fpl "dannelse og se/medbestemmelse").

Vi iagttager børnene i de mere frie lege og vi er opmærksomme på, at være tilgængelige, for herved at kunne hjælpe/lære børnene at forhandle og indgå kompromisser og løse konflikter i legen (jf.fpg."Leg"). Vi oplever, at pædagoginitierede aktiviteter, som foregår på tværs af stuerne, kan bidrage til, at børnene danner nye relationer. For at opnå at børnene har overskud til at kunne indgå i nye relationer, er det nødvendigt med tydelige og overskuelige rammer. Mange af børnene har udfordringer i at føle empati, og forstå andres reaktioner. Børnene har ofte ingen, eller meget lidt forståelse for andres følelser/behov og har derfor også svært ved, at indgå i et ligeværdigt samspil med

andre børn. Derfor har det en afgørende betydning, at vi formår at inddrage læring om samspilsregler, samt give børnene en forståelse af egne og andres reaktioner, i alle former for pædagogisk praksis(fpg)"læringsmiljøer).

Vi understøtter børnene i at kunne agere i samspil, ved fx at afholde sproglegsforløb, (fpg "læring") hvor vi arbejder med følelser, samspil, turtagning, at følges ad og lykkes i leg. De sociale samspilsregler og redskaber vi arbejder med i et sådan forløb, implementere vi samtidig i de praksisfællesskaber børnene indgår i.

Vi er opmærksomme på, om børnene danner gode erfaringer i samspillet med andre. Når vi oplever, at et barn har udfordringer i at indgå i samspil, hjælper og guider vi barnet, samt skaber rammerne for samspillet med andre børn, på en måde der kan bidrage til, at det enkelte barn kan opnå en følelse af at høre til. Fx kan et barn og en pædagog bygge en hule, som barnet efterfølgende bliver guidet i at invitere gæster ind i. Ydermere kan pædagogen komme med ideer, der kan være med til at holde legen i gang, eller blot yde vejledt støtte, så børnenes egne initiativer kommer i spil. I nr. 16 er børnefællesskaberne ofte kun på et antal af 2-3 børn. Børnene er meget forskellige, og vi betragter derfor ofte selve legen som et fælles tredje, hvor essensen handler om at skabe relationer børnene imellem. Hvis barnet har en ide, følger den voksne ofte ideen, sammen med barnet. Vi skaber rammer for, at læringsmiljøernes sociale fællesskaber tilgodeser barnets perspektiv og dermed også hvilke muligheder barnet har for deltagelse. Ved de pædagoginitierede aktiviteter, har vi altid gjort os didaktiske overvejelser om, hvordan vi bedst muligt understøtter det enkelte barns deltagelse

Småbørnsgruppen (nr. 18)

Praksiseksempel:

Tre børn og en voksen i garderoben. Den voksne hjælper barn 1 med at få tøj på. De to andre børn sidder ved deres plads og forsøger at tage deres tøj på. Imens den voksne hjælper barn 1, siger barnet lige pludselig "Taj!". Den voksne svarer "Kaj?". "Ja", siger barnet. Barnet siger "væk". Voksen spørger "er Kaj væk?". barnet siger "ja" og griner. Barn 2 kommer smilende med hænderne for øjnene hen og siger "tit tit". Nu griner de alle sammen. Den voksne siger "Har i læst "Kaj er væk" til samling i dag?" "ja"; siger de i munden på hinanden. Barn 3 kigger på os og sender os et smil, imens barnet tager gummistøvler på.

Praksiseksemplet set i forhold til læreplanstemaer:

Kommunikation og sprog: Barnet styrker sit sprog, når det opmuntres til at fortælle mere, samtidig med at den voksne hjælper barnet med at italesætte det barnet vil sige.

Alsidig personlig udvikling: Barnets selvværd styrkes, når det anerkendes og hjælpes på vej med at fortælle det, der optager barnet.

Kultur, æstetik og fællesskab: Børnene oplever fællesskabet, når den voksne og barn 2 aktivt deltager i den samtale barn 1 igangsætter. Barnets kulturelle oplevelse bruges/styrkes, når det samtaler og leger ud fra den bog, det netop har fået læst.

Praksiseksemplet set i forhold til elementer i det pædagogiske grundlag:

Børneperspektiv: Den voksne følger barnets initiativ, der snakkes om det, barnet bringer på banen.

Dannelse: Børnene øver at vente på tur til at få hjælp med at få tøj på og skiftes til at snakke og fortælle. De øver at få tøjet på, hvilket styrker deres selvstændighed.

Leg: Barn 2 kommer og leger "tit tit" og lever sig ind i rollen.

Læring: Børnene venter på tur. De øver at tage tøj på. De styrker sproget gennem kommunikation. Børnene lærer at den voksne lytter og følger deres initiativ når de vil fortælle.

Børnefællesskaber: Der er et lille fællesskab i garderoben, som alle er med i, på hver deres måde.

Pædagogisk læringsmiljø: Det er en rutinesituation, som udspiller sig i garderoben.

Børnehavegruppen (nr. 18)

Praksiseksempel

En gruppe med seks 4-årige børn sidder sammen med en voksen ved bordet og er klar til at spise madpakker. Den voksne siger, at de skal tælle og så synge madsang og spørger efterfølgende hvad han synes de skal tælle til. Barnet svarer 7, og sammen tæller gruppen til syv, hvorefter de begynder på madsangen. Da de er færdige siger flere af børnene, "nu kan jeg den næsten". Børnene skiftes hver dag til at bestemme, hvor meget de skal tælle til inden sangen startes. Da gruppen er færdig med at spise, tager den voksne "ugens bog" frem "*Mimbo Jimbo og de store elefanter*". Den voksne læser bogen og spørger børnene om, hvad de kan se på billederne, eks. "hvad tror i Mimbo Jimbo føler?" Et barn svarer, at Mimbo er bange og viser med sin egen krop/mimik, hvordan det ser ud. Der snakkes om svære ord. Fx hvad betyder det at vandre, at være lykkelig. De første gange bogen læses er det den voksne, der forklarer ordet, men efter nogle gange kan børnene svare. Under læsningen spørger den voksne på skift, børnene om noget af det, der er fokus på. En forælder spørger indtil, hvad det er for en madsang der synges, da barnet gerne vil synge den derhjemme. Derfor laver den voksne en kopi til børnene, som de får med hjem.

Praksiseksemplet set i forhold til læreplanstemaer:

Kommunikation og sprog: Sprog, ordforråd og talforståelse styrkes, når der tælles, læses og synges. Kommunikationen og evnen til at aflæse følelser (nonverbalt sprog) styrkes, når børnene skal fortælle om, det de ser på billederne. Kommunikationen styrkes, når børnene får spørgsmål og skal svare.

Alsidig personlig udvikling: Børnenes selvtillid og selvværd styrkes, når de øver sig i at være den, der skal fortælle og svare på spørgsmål og når de oplever, at de har lært noget. Barnets selvværd styrkes, når det kan synge den nye sang derhjemme og måske lære den videre til familien.

Social udvikling: Even til at se/lytte til andre styrkes. Børnene opnår erfaring om, at andre måske ikke tænker det samme som barnet selv.

Kultur, æstetik og fællesskab: Fællesskabet i børnegruppen styrkes, når de sammen oplever succes ved at have lært en ny sang. Fællesskabet mellem hjem/institution styrkes, når sangen også kan synges derhjemme. Det kulturelle styrkes, når der læses og ses på billeder samtidig, børnene får en erfaring om, hvad det er at læse i en bog. De æstetiske udtryk i bogen fremmer børnenes forståelse for historien.

Praksiseksemplet set i forhold til elementer i det pædagogiske grundlag:

Børneperspektiv: Børnene vil gerne deltage. Børnene er stolte over, at de kan synge sangen. Børnene vælger hvor meget der skal tælles til.

Dannelse: Børnene øver sig i at lade andre svare og selv at vente på tur

Læring: De styrker sproget, de øver og lærer nye ord, de øver at sætte ord på det de ser. De lærer at følge rytme i en sang. De øver sig i at tælle.

Børnefællesskaber: Der er et lille fællesskab ved bordet, hvor alle får mulighed for at deltage

Pædagogisk læringsmiljø:

Det er en rutinesituation i forbindelse med spisning af madpakker.

Forældresamarbejde: En forælder henvender sig for at få viden, den voksne griber ideen og børnene får en kopi af madsangen med hjem.

Sammenhænge: I forhold til skolestart træner børnene, at man nogle gange må vente på tur og lytte mens en anden svarer/taler

Barnesyn: Barnet er en vigtig og aktiv del af læringsmiljøet

Kommunikation og sprog

"Børns kommunikation og sprog tilegnes og udvikles i nære relationer med barnets forældre, i fællesskaber med andre børn og sammen med det pædagogiske personale.

Det centrale for børns sprogtilegnelse er, at læringsmiljøet understøtter børns kommunikative og sproglige interaktioner med det pædagogiske personale. Det er ligeledes centralt, at det pædagogiske personale er bevidst om, at de fungerer som sproglige rollemodeller for børnene, og at børnene guides til at indgå i fællesskaber med andre børn."

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 40-41

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udvikler sprog, der bidrager til, at børnene kan forstå sig selv, hinanden og deres omverden.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn opnår erfaringer med at kommunikere og sprogliggøre tanker, behov og ideer, som børnene kan anvende i sociale fællesskaber.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes kommunikation og sprog?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Kommunikation og sprog
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

Fælles nr. 16 & 18

Jf. fpg "børnefællesskaber" og "leg," prioriterer vi de relationer der opstår mellem børnene højt. Barnets kommunikation og sprog tilegnes og udvikles bedst i nære relationer med deres forældre, det pædagogiske personale og børnene imellem.

For at fremme den sproglige interaktion mellem børn/børn og børn/voksne, iværksætter vi pædagoginitierede forløb, som "sprogleg", "dialogisk læsning", "samling", samt forløb, hvor vi arbejder med bogstaver, tal, rim og remser (fpg "læring"). Vi etablerer læringsmiljøer i de daglige rutiner. Fx i garderoben, hvor barnet har en til en kontakt med en voksen og hvor der ud over at støtte barnet i at blive selvhjulpne også er fokus på samtale, udtale og ordforråd. Vi involverer og samarbejder med forældrene omkring barnets sproglige udvikling på flere måder. Hvis der skal laves en særlig indsats, holder vi et møde, hvor vi kommer frem til hvilke tiltag vi i samarbejde vil gå i gang med. Vi informerer jævnligt omkring de daglige pædagogiske tiltag, samt husker at fortæller når der sker nyt og børnene lærer.

Vi meget opmærksomme på at snakke med børnene og ikke kun til børnene. Vi giver os tid til at lytte, samtidig med at vi skaber en forståelse af det at føre samtale, ved at børnene skiftevis byder ind og lytter til hinanden. Vi er rollemodeller, da vi ved at børn lærer ved at de gentagende hører ordene, Vi er derfor opmærksomme på hvordan vi snakker og hvilke ord vi bruger.

Det er bl.a. personalets opgave at sætte ord på alt, fx ting, følelser og handlinger, så de hører en masse ord og på sigt tilegner sig dem. Dette gøres bl.a. igennem planlagte aktiviteter (som fx dialogisk læsning, samling, sang), leg (hvor personalet sætter ord på det vi leger, hjælper børnene med at kommunikere indbyrdes, konfliktløsning) og hverdagens rutiner fx frokost (vi snakker sammen om hvad vi har lavet om formiddagen, personalet følger barnets initiativ til samtale/emner

Specialtilbud (nr. 16)

I nr. 16 har de fleste børn svært ved at udtrykke sig verbalt. De har derfor behov for, at vi understøtter det verbale sprog, med andre kommunikationsformer/redskaber. Fx tegn til tale, pitogrammer m.m. De fleste af børnene er gode til at anvende kropssproget. Vi oplever, at alle børnene udvikler en form for sprog, i den periode de er hos os. Fælles for alle er dog, at de har brug for en særlig indsats, og fokus på sproget i dagligdagen.

Sproget er på en eller anden måde, altid inddraget i alt pædagogisk praksis. For at kunne understøtte barnet på bedste måde, er de sproglige tiltag omkring det enkelte barn, udarbejdet med baggrund i vores erfaringer, om barnets forudsætninger for at lære. Samtidig er det væsentligt, at finde en kommunikationsform som barnet kan forstå og anvende.

En gang ugentligt kommer der en tale-hørekonsulent. Hun arbejder med alle børnene, enten via sprog træning, eller via sparring med det pædagogiske personale.

Vi understøtter børnenes kommunikative udvikling med mange forskellige kommunikationsformer. Vi bruger boardmaker/PECS, konkrete, samt fotos, som redskaber til kommunikation og sprogudvikling. De fleste af børnene, gør brug af en dagstavle, og/eller flip flapp, til at synliggøre dagens, eller en aktivitets forløb. Ved brug af dagstavle, er det også muligt, at synliggøre når der sker en ændring i dagens forløb.

Vi har særlig fokus på at understøtte børnene i, at kunne give udtryk for deres følelser og behov. Fx bruger vi et boardmaker mærke, som indikerer "færdig" til at understøtte barnet i, at kunne udtrykke, at det er færdigt med fx at spise.

Til de børn, hvor sproget er meget begrænset, eller hvor det vurderes, at de vil have vedvarende begrænset verbalt sprog, lærer vi børnene, at understøtte deres sprog med tegn til tale, eller andet der er brugbart for dem.

Vi læser ofte historier og synger sange sammen med børnene. Bøger, skriveredskaber, papir m.m ligger tilgængelige for børnene. Ved at børnene har fri adgang til disse redskaber, kan de blive introduceret til bøgernes univers, samt kan muligheden for at skabe børnenes nysgerrighed for skriftsproget blive etableret.

Vi har fotos/billeder hængende i børnehøjde, der kan give anledning til samtale. I de fleste børnefællesskaber er sproget omdrejningspunktet. Vi øver sproget gennem hverdagens mange begivenheder. Vi indgår ofte i, eller rammesætter børnenes lege, for bl.a. at understøtte kommunikationen børnene imellem. Herunder også at gøre dem opmærksom på det nonverbale sprog, samt i at kunne udtrykke de tanker og ideer de måtte have.

I de friere lege er vi opmærksomme på interaktionen mellem børnene. Vi er opmærksomme på at agere som rollemodeller, være tilgængelige og igangsættere for legen og vi hjælper børnene med, at sætte ord på handling. Fx kan vi, med afsæt i observationer, få en forståelse af, at et barn

ønsker at indgå i et legefællesskab med et andet barn, og hjælpe ved at sige "jeg kan se du kigger på det Ole leger med, måske du kan prøve at spørge om du må være med". Både vi og talehøre konsulenten er meget opmærksom på, at inddrage forældrene i arbejdet omkring den sproglige udvikling, enten gennem samtale, eller ved at finde materiale som forældrene kan arbejde med. Vi har daglig kommunikation med alle forældre. Vi skriver hver dag hjem til forældrene om, hvad barnet har oplevet i børnehaven, Vi anvender de mange fotos som vi tager i løbet af dagen, til at lave en skildring af barnets oplevelser, på en måde hvor barnet kan "fortælle" samtidig med, at forældrene kan forstå barnets historie.

Småbørnsgruppen: (nr.18)

Praksiseksempel:

Tre børn og en voksen er i garderoben. Den voksne hjælper barn 1 med at få tøj på. De to andre børn sidder ved deres plads og forsøger at tage deres tøj på. Imens den voksne hjælper barn 1, siger barnet lige pludselig "Taj!". Den voksne svarer "Kaj?". "Ja", siger barnet. Barnet siger "væk". Voksen spørger "er Kaj væk?". barnet siger "ja" og griner. Barn 2 kommer smilende med hænderne for øjnene hen og siger "tit tit". Nu griner de alle sammen. Den voksne siger "Har i læst "Kaj er væk" til samling i dag?" "ja"; siger de i munden på hinanden. Barn 3 kigger på os og sender os et smil, imens barnet tager gummistøvler på.

Praksiseksemplet set i forhold til læreplanstemaer:

Kommunikation og sprog: Barnet styrker sit sprog, når det opmuntres til at fortælle mere, samtidig med at den voksne hjælper barnet med at italesætte det barnet vil sige.

Alsidig personlig udvikling: Barnets selvværd styrkes, når det anerkendes og hjælpes på vej med at fortælle det, der optager barnet.

Kultur, æstetik og fællesskab: Børnene oplever fællesskabet, når den voksne og barn 2 aktivt deltager i den samtale barn 1 igangsætter. Barnets kulturelle oplevelse bruges/styrkes, når det samtaler og leger ud fra den bog, det netop har fået læst.

Praksiseksemplet set i forhold til elementer i det pædagogiske grundlag:

Børneperspektiv: Den voksne følger barnets initiativ, og der snakkes om det, barnet bringer på banen.

Dannelse: Børnene øver at vente på tur til at få hjælp med at få tøj på og skiftes til at snakke og fortælle. De øver at få tøjet på, hvilket styrker deres selvstændighed.

Leg: Barn 2 kommer og leger "tit tit" og lever sig ind i rollen.

Læring: Børnene venter på tur. De øver at tage tøj på. De styrker sproget gennem kommunikation. Børnene lærer at den voksne lytter og følger deres initiativ når de vil fortælle.

Børnefællesskaber: Der er et lille fællesskab i garderoben, som alle er med i, på hver deres måde.

Pædagogisk læringsmiljø: Det er en rutinesituation, som udspiller sig i garderoben.

Barnesyn: Barnet har en værdi i sig selv og bliver anerkendt af den voksne.

Børnehavegruppen (nr. 18)

Praksiseksempel

En gruppe med seks 4-årige børn, sidder sammen med en voksen ved bordet og er klar til at spise madpakker. Den voksne fortæller, at nu skal de skal tælle og synge madsang. Den voksne spørger et af børnene, hvad han synes de skal tælle til. Han svarer 7, og sammen tæller gruppen til syv, hvorefter de synger madsangen. Da de er færdige siger flere af børnene, "nu kan jeg den næsten". Børnene skiftes hver dag til at bestemme, hvor meget de skal tælle til inden sangen startes. Da gruppen er færdig med at spise, tager den voksne "ugens bog" frem "*Mimbo Jimbo og de store elefanter*". Den voksne læser bogen og spørger børnene om, hvad de kan se på billederne, eks. "hvad tror i Mimbo Jimbo føler?" Et barn svarer, at Mimbo er bange og barnet viser med sin egen krop/mimik, hvordan det ser ud.

Der snakkes om svære ord, eks. hvad betyder det at vandre, eller at være lykkelig. De første gange bogen læses, er det den voksne, der forklarer ordet, men efter nogle gange kan børnene svare. Under læsningen spørger den voksne på skift børnene, om noget af det, der er fokus på. En forælder spørger efter, hvad det er for en sang vi synger, da barnet har ydret at det gerne vil synge sangen derhjemme.

Praksiseksemplet set i forhold til læreplanstemaer:

Kommunikation og sprog: Sprog, ordforråd og talforståelse styrkes, når der tælles, læses og syn- ges. Kommunikationen og evnen til at aflæse følelser (nonverbalt sprog) styrkes, når børnene skal fortælle om, det de ser på billederne. Kommunikationen styrkes, når børnene får spørgsmål og skal svare.

Alsidig personlig udvikling: Børnenes selvtillid og selvværd styrkes, når de øver sig i at være den, der skal fortælle og svare på spørgsmål og når de oplever, at de har lært noget. Barnets selvværd styrkes, når det kan synge den nye sang derhjemme og måske lære den videre til familien.

Social udvikling: Even til at se/lytte til andre styrkes. Børnene opnår erfaring om, at andre måske ikke tænker det samme som barnet selv.

Kultur, æstetik og fællesskab: Fællesskabet i børnegruppen styrkes, når de sammen oplever suc- cesen ved at have lært en ny sang. Fællesskabet mellem hjem/institution styrkes, når sangen også kan synges derhjemme. Det kul- turelle styrkes, når der læses og ses på billeder samtidig, børnene får en erfaring om, hvad det er at læse i en bog. De æstetiske udtryk i bogen fremmer børnenes forståelse for historien.

Praksiseksemplet set i forhold til elementer i det pædagogiske grundlag:

Børneperspektiv: Børnene vil gerne deltage. Børnene er stolte over, at de kan synge sangen. Børnene vælger hvor meget der skal tælles til.

Dannelse: Børnene øver sig i at lade andre svare og selv at vente på tur

Læring: De styrker sproget, de øver og lærer nye ord, de øver at sætte ord på det de ser. De læ- rer at følge rytme i en sang. De øver sig i at tælle.

Børnefællesskaber: Der er et lille fællesskab ved bordet, hvor alle får mulighed for at deltage

Pædagogisk læringsmiljø: Det er en rutinesituation i forbindelse med spisning af madpakker.

Forældresamarbejde: En forælder henvender sig for at få viden, den voksne griber ideen og bør- nene får en kopi af madsangen med hjem.

Sammenhænge: I forhold til skolestart træner børnene, at man nogle gange må vente på tur og lytte mens en anden svarer/taler

Barnesyn: Barnet er en vigtig og aktiv del af læringsmiljøet

Krop, sanser og bevægelse

”Børn er i verden gennem kroppen, og når de støttes i at bruge, udfordre, eksperimentere, mærke og passe på kroppen – gennem ro og bevægelse – lægges grundlaget for fysisk og psykisk trivsel.

Kroppen er et stort og sammensat sansesystem, som udgør fundamentet for erfaring, viden, følelsesmæssige og sociale processer, ligesom al kommunikation og relationsdannelse udgår fra kroppen”.

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 42-43

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udforsker og eksperimenterer med mange forskellige måder at bruge kroppen på.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn oplever krops- og bevægelsesglæde både i ro og i aktivitet, så børnene bliver fortrolige med deres krop, herunder kropslige fornemmelser, kroppens funktioner, sanser og forskellige former for bevægelse.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø udviklingen af børnenes krop, sanser og bevægelse?

Herunder hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet krop og bevægelse
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer

Fælles nr.16 & 18

Kroppen er et sammensat sansesystem, som udgør fundamentet hos det enkelte menneske. Sansesystemet opbygges af erfaringer, viden, kommunikation samt følelsesmæssige, sociale og relative processer. Grundlaget for børns fysiske og psykiske trivsel, dannes når de opnår en balance mellem at give kroppen ro, og lade den være i bevægelse. Barnet opnår fysisk og psykisk trivsel gennem bevægelsesglæde, leg, kreativitet og fysisk udfoldelse. Barnet skal støttes i at mærke, bruge og lære sin krop at kende, gennem eksperimenterende og sansemæssige udfoldelser. Barnets sanseudvikling, er adgangen til at forstå og begribe verden. Derfor er det afgørende, at barnet får mulighed for at øve sig i at kunne mærke/sanse sin krop, samtidig med, at de voksne der er omkring barnet, hjælper og guider ved fx at sætte ord på det der sker i kroppen.

Forskningen siger, at børn opnår den mest optimale udvikling motorisk og mentalt, ved at de hele tiden bryder deres grænser og tør at tage chancer. Børnene skal selv finde ud af "hvad jeg kan", og selv mærke på egen krop hvor deres grænse er, så det ikke hele tiden er de voksne, der fortæller hvornår de skal stoppe. Det er vigtigt at børnene selv drager sådanne erfaringer, da det kan bidrage til, at de er langt bedre rustet, når de på et tidspunkt skal færdes i et miljø, hvor der ikke hele tiden er en voksen i nærheden, til at råde og vejlede dem. Fx når børnene skal lære at færdes i trafikken, er det en fordel, at de selv har leget med stor fart og at de er vant til at orientere sig ift. andre der bevæger sig i fart omkring dem.

Jf fpg "læringsmiljø" har vi indrettet stuerne og legepladsen, så børnene har mulighed for at udfolde sig motorisk, med finmotoriske aktiviteter, så som tegne, skrive, lege med perler, samt med grov motoriske aktiviteter, så som hulebyggeri, klatring, gyngesving, løbe trille m.m. I nærmiljøet har vi skoven, som flittigt bliver brugt til motoriske og kognitive udfoldelser

Jf. fpg "læring" tilrettelægger vi pædagoginitierede forløb, hvor vi har fokus på at motivere børnene til at udforske og eksperimentere med at bruge deres krop og sanser på forskellige måder. Vi gør brug af legepladsens faciliteter, fx ved at cykle, klatre, trille og gyngesving. Vi laver rytmik, forhindringsbaner og sanglege med fagter. Derudover forsøger vi at følge børnene, i de lege og undersøgelser de selv foreslår og/eller igangsætter

Vi er opmærksomme på, at læringsmiljøerne giver plads til, at børnene kan danne kropslige erfaringer i det sociale samspil. Fx ved at børnene bliver optaget af hinandens kunnen, og spørger en voksen " Hvorfor kan han klatre op i tårnet", hvorpå vi kan svare, " fordi han har øvet sig rigtig mange gange". Efterfølgende kan det ske, at barnet forsøger at udfordre sin egen formåen.

Vi oplever også, at børnene i deres leg og samspil inspirerer hinanden, til at turde afprøve sig selv. Fx når en i børnefællesskabet er klatret op på legehusets tag, ser vi efterfølgende, at flere af de andre børn prøver på at gøre det samme.

Vi tilrettelægger eksperimenterende aktiviteter, hvor formålet er at udforske, eksperimentere og fordybe sig. Det kan fx handle om at undersøge kryb og kravl med mikroskop, lave små terrarier/insekthoteller, eksperimentere med vand og kartoffelmel, synke/flyde eksperimenter, lave sin egen lava lampe m.m.

Vi er opmærksomme på at fange de spontane øjeblikke, ved fx at stoppe op, når vi går forbi en død mus/fugl, eller når der flyver en humlebi forbi, hvor vi følger barnets undren og lyst til undersøgelse. Vi giver børnene tid til legende undersøgelser og de får mulighed for at eksperimentere med fx vand/sand, sne/is m.m.

Jf. fpg "læring" etablerer vi læringsmiljøer, med henblik på at øge børnenes selvhjulpethed. Fx i garderoben, ved toiletbesøg, håndvask og i spisesituationen, hvor vi stiller individuelle krav til børnene, alt afhængig af deres motoriske formåen og kognitive forståelse.

Jf. fpg. "dannelse og børneperspektiv" er det ikke alle Nyskovens børn, der selv formår at skabe den ro de har brug for i løbet af dagen. Det er derfor vores ansvar at aflæse og handle, når vi kan se, et barn har brug for pause. Vi har etableret "stille kroge" op til flere steder på stuerne, som kan bruges til formålet.

Specialtilbuddet (nr.16)

Børnene er vidt forskellige ift. spændingsbehov og motoriske udvikling, hvilket læringsmiljøerne bærer tydeligt præg af. Nogen børn har brug for mange stimuli og et højt aktivitetsniveau, mens andre er mere forsigtige og usikre. Vi er, med afsæt i ovenstående forskning, opmærksom på at det er vigtigt, af, at give plads til risikofyldt leg. Vores grænser for hvad der er farlige og ok lege, er ret varieret. Med afsæt i den nævnte forskning, er vi dog enige om, at børnene skal have muligheden for at udfordre sig selv. Da udfordringerne vil være forskellige fra barn til barn, er det ikke muligt at have generelle regler. Derfor har vi aftalt, at vi hver især byder ind til dialog, når vi oplever tvivl eller uro ift. de grænser vi selv eller andre sætter. Vi etablerer læringsmiljøer, hvor der er fokus på de motoriske grundsanser, samt på lugte, smage, se og høre sansen. Disse læringsmiljøer kan bidrage til mange forskellige kropslige erfaringer og muligheder, både ude og indendørs. Børnene deltager fx i et sanseforløb i skoven, som er tilrettelagt af nr. 16's fysioterapeut og en pædagog.

Et fysioterapeutisk perspektiv på sanseforløb i skoven

Gode motoriske færdigheder har stor betydning for børns trivsel og sundhed. Med motorisk læring, motorisk kontrol samt postural kontrol, kan børnene opnå de vigtige færdigheder og kan deltage aktivt de daglige aktiviteter (Østergaard 2008). Ved forløbet "Motorik i skoven" sættes alle sanserne i spil, og dermed også subsystemerne der udvikler den posturale kontrol (Bruun 2017) For at stimulere det taktile, proprioceptive og vestibulære system har vi lavet stationen: "Løb på bakken" med grundmotoriske bevægelser som at kravle, snurre, hoppe, gå baglæns, svinge med armene, trille og løbe på bakken. Samtidig med at de tre nævnte sansesystemer bliver stimuleret og trænet, bliver der også sat krav til børnenes kognitive funktion ved spejling og feedback/feed forward (Hammer & Højsgaard 2012)

Med stationen: "Balancebanen", hvor børnene balancerer på træstammer, kravler over og under borde og vipper på bræt giver ligeledes sansemotorisk træning, men også sætter krav til børnenes muskelstatus, særligt styrken og udholdenheden (Østergaard 2008)

Stationen "Kast og grib med vandballon" sætter krav til børnenes øje-hånd koordination når de kastes mod mål, og styrker de motoriske processer i centralnervesystemet. Her trænes også den motoriske kontrol når de skal gribe den bløde vandballon uden at den går i stykker (Østergaard 2008) Børnenes smags- lugte- og hører sans bliver stimuleret ved sansestationen. Her skal børnene smage på de forskellige bær, dufte til forskellige urter og blomster, eller høre lyden af rindende vand eller koglerne der knaser mellem hænderne. Alt imens børnene bruger synet til at se de forskellige former og farver.

Og med sansebanen bliver den taktile sans stimuleret, hvor børnene mærker forskellige underlag med fødderne ved at gå på sten, sand, kogler og i vand. Imens de går på de forskellige underlag, anvender børnene feedback til at justere vægtfordelingen på de forskellige underlag så deres grænseværdi for sansestimuli overholdes (Stegger 2017).

Jf fpg "læringsmiljø" er fysioterapeutens træningsforløb, altid udarbejdet med afsæt i det enkeltes barn behov. Når fysioterapeuten er involveret i at udarbejde et træningsforløb til hele børnegruppen, er forløbet udarbejdet med afsæt i at alle børn kan deltage på hver deres måde og at de alle kan få noget ud af at deltage i forløbet.

Småbørns gruppen (nr.18)

Praksiseksempel:

3 børn og en pædagog er nede i skoven, hvor børnene løber og kaster med blade, som rammer dem selv på hoved og krop. Der kommer en dreng mere til, som gerne vil være med, men de andre går hele tiden væk fra ham.

Drengen står nu ved bordet, der står i skoven, og råber pædagogens navn og siger "Se, kom". Pædagogen går over til bordet og drengen kravler op på bænken og viser at han kan putte en gren ned imellem brædderne på bordet. "Se den kom igennem" siger drengen. Pædagogen spørger, om han kan finde andre ting, der kan komme igennem hullet mellem brædderne. Drengen løber ud og finder en sten og kommer så tilbage. Han prøver at få stenen ned igennem hullet. Han vender og drejer stenen, maser og skubber, men det kan den ikke. "Nej, kan ikke" siger han. Pædagogen siger "nej, den er for stor". Drengen siger "for stor". Drengen løber igen ud for at finde ting han kan afprøve og i mellemtiden er de 3 andre børn kommet hen for at se hvad vi laver. Drengen kommer tilbage med en lille sten og viser de andre, hvad han gør. Nu vil de også prøve, så de henter forskellige ting i skoven og vi snakker om, hvad tingene hedder og om de er store eller små og om de kan komme igennem hullet.

Pædagogen laver et opslag på Aula, hvor vi fortæller hvad vi har lavet ude på legepladsen i dag.

Praksiseksemplet set i forhold til læreplanstemaer:

Krop, sanser og bevægelse: grovmotorik og balancesans styrkes, når børnene løber i det ujævne underlag i skoven. Deres følesans styrke, når de kaster med blade, som rammer dem igen. Finmotorik og følesans styrkes hos drengen, der putter ting ned mellem brædderne.

Alsidig personlig udvikling: Selvværd styrkes, når "det afviste barn", oplever, at han er værdifuld for den voksne og senere for de andre børn. Udholdenhed, koncentration og lysten til at udforske styrkes hos barnet, der afprøver, hvad der kan komme igennem brædderne på bordet. Selvværd styrkes, når "missionen" lykkes og når han viser de andre, hvad han kan.

Natur, udeliv og science: Læringsmiljøet er naturen/uderummet. Science styrkes, når barnet afprøver muligheder med forskellige størrelser af det samme. Børnene får erfaring for / viden om, hvad der stort og småt i forhold til hinanden.

Social udvikling: Børnene oplever, at andre børn har ideer, som er spændende. Og børnene bidrager dermed ubevidst til hinandens udvikling. Børnenes sociale samspil styrkes, når pædagogen understøtter, at de 3 andre børn kommer med i aktiviteten.

Praksiseksemplet set i forhold til elementer i det pædagogiske grundlag:

Børneperspektiv: Pædagogen følger barnets initiativ til at udforske/undersøge hvilke ting der kan komme ned imellem brædderne på bænken. De andre børn viser interesse for undersøgelsen/udfordringen og pædagogen hjælper børnene ind i "legen" så der opstår et fællesskab omkring at finde ud af hvilke ting der kan komme igennem. Derved bliver drengen, der først blev valgt fra, nu en del af fællesskabet og kan være ham der viser hvordan man gør.

Dannelse: Der ventes på tur til at putte de ting de finder gennem brædderne.

Leg: Det ene barn sætter gang i leg/undersøgelse og indbyder den voksne til at være med. Senere kommer der flere børn til som den voksne hjælper med ind i leg. Det er børnene der styrer legen, men den voksne sætter begreber på og udvider deres viden igennem leg (lærerig leg).

Læring: Hvad er stor / lille? Pædagogen sætter ord på de forskellige ting som børnene finder. Lærerig leg – pædagogen udvider børnenes viden ved at gå med i undersøgelserne og sætter ord på.

Børnefællesskaber: Først er der 1 barn der søger de andre børns fællesskaber, men bliver afvist. Dernæst søger barnet den voksnes fællesskab, og lidt efter kommer de andre børn til og dermed udvides fællesskabet.

Pædagogisk læringsmiljø: Spontan aktivitet/leg igangsat af et barn, men hvor den voksne putter læring ind undervejs (lærerig leg). Der er plads til at andre børn kan komme til/deltage.

Forældresamarbejde: Der bliver lagt et opslag ud på Aula hvor vi fortæller hvad vi har lavet, så forældrene kan snakke med børnene om det.

Børn i udsatte positioner: Det ene barn måtte ikke være med i leg og indbød derfor den voksne til leg. Efter lidt tid blev det drengen lavede interessant for de andre og pædagogen hjalp dem ind i et fællesskab så de sammen kunne udforske. Det udsatte barn (drengen de andre ikke ville lege med), fik ejerskab af legen og kunne vise de andre hvordan man gør.

Barnesyn: Den voksne viser barnet, at det er værdifuldt.

Børnehavegruppen nr 18

Praksiseksempel

En gruppe på 12 børnehavebørn og 2 voksne er i gymnastiksalen. Den ene voksne har i forvejen forberedt den første aktivitet. Der er opsat 6 digitale tøjklammer forskellige steder i gymnastiksalen. På dem er der indtalt små beskeder, der fortæller børnene, hvad de skal gøre eks. *"Du er et pindsvin, der skal trille hen ad måtten"*, *"Du er en stor edderkop, der skal kravle op i ribberne"* *"Du er en regnorm, der skal krybe hen af gulvet"*, *"Du er en hjort der skal løbe megahurtigt"* Beskederne har sammenhæng til det aktuelle emne "natur" og har fokus på motoriske grundbevægelser.

Børnene bliver bedt om at finde sammen to og to, de placeres rundt om i salen ved de forskellige poster. Den voksne viser, hvordan børnene skal trykke på tøjklammen for at få beskeden frem. Et barn siger: *"det er dig der snakker i den"*, flere af børnene griner af dette. Herefter går børnene i gang med at lytte og bevæge sig. De voksne går rundt i salen og hjælper og opmuntrer børnene i deres aktiviteter. Samtidig bliver der taget billeder, som bliver lagt på Aula. Efter et kvartes tid begynder børnene, at finde på andre ting at lave, så aktiviteten afsluttes. Da der senere er madpakker vil børnene gerne se, hvordan tøjklammerne virker, så den voksne lader på skift børnene indtale en besked, som alle så hører bagefter.

Praksiseksemplet set i forhold til læreplanstemaer:

Krop, sanser og bevægelse: Børnene træner deres grundmotorik (kravle, krybe, trille). De styrker kondition, når de bliver forpustede af at løbe. De styrker udholdenhed, når de prøver at klare opgaven, selvom det kan være svært.

Alsidig personlig udvikling: Selvværd styrkes, når barnet støttes i mestre opgaverne. Lysten til læring styrkes, når børnenes nysgerrighed anerkendes og de afprøver "klemmerne"

Social udvikling: Børnene oplever, at alle kan deltage. De træner deres forståelse for at forskellighed i fysisk niveau ikke er afgørende for deltagemuligheder.

Natur, udeliv og science: Når børnene skal agere som et dyr får de en forståelse for, hvordan dyret bevæger sig. Børnenes brug af digitale materialer styrkes.

Praksiseksemplet set i forhold til elementer i det pædagogiske grundlag:

Børneperspektiv: Børnene griner og deltager aktivt. Børnene vælger selv deres "makker", det giver barnet tryghed i en ny aktivitet. Aktiviteten afbrydes, da interessen for den daler. Den voksne følger børnenes interesse ved madpakker og viser hvordan klemmerne virker.

Dannelse: Børnene øver sig i at hjælpe hinanden, de øver at vente på at få lov til at prøve og trykke på tøjklappen. De øver sig i at passe på tingene (Tøjklapperne)

Leg: Børnene leger, at de dyr imens de bevæger sig. Leg er igangsat og bestemt af de voksne.

Læring: De øver sig i at lytte til en besked. De lærer om digitale gadgets og øver sig i at bruge dem. De hører om, hvordan de forskellige dyr bevæger sig.

Børnefællesskaber: Der er et fællesskab i gymnastiksalen, hvor alle kan være med, man gør det så godt man kan. Man er sammen med den man helst vil være sammen med.

Pædagogisk læringsmiljø: Gymnastiksalen, hvor der er plads og redskaber til at bruge kroppen på mange måder. Der er tilgængelige voksne, der hjælper og støtter, hvor der er brug for det.

Forældresamarbejde: Billeder lægges på Aula og der skrives om, hvad aktiviteten går ud på.

Barnesyn:

Børnene er medbestemmende. Børnene vil gerne vide mere om tøjklapper og får lov til selv at afprøve dem.

Natur, udeliv og science

"Naturoplevelser i barndommen har både en følelsesmæssig, en kropslig, en social og en kognitiv dimension.

Naturen er et rum, hvor børn kan eksperimentere og gøre sig de første erfaringer med naturvidenskabelige tænke- og analysemåder. Men naturen er også grundlag for arbejdet med bæredygtighed og samspillet mellem menneske, samfund og natur."

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 44-45

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får konkrete erfaringer med naturen, som udvikler deres nysgerrighed og lyst til at udforske naturen, som giver børnene mulighed for at opleve menneskets forbundethed med naturen, og som giver børnene en begyndende forståelse for betydningen af en bæredygtig udvikling.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn aktivt observerer og undersøger naturfænomener i deres omverden, så børnene får erfaringer med at genkende og udtrykke sig om årsag, virkning og sammenhænge, herunder en begyndende matematisk opmærksomhed.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø, at børnene gør sig erfaringer med natur, udeliv og science?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Natur, udeliv og science
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

Fælles nr. 16&18

Naturoplevelser og udeliv giver plads til sansning, bevægelse, fantasi og kreativitet.

Jf. fpg " inddragelse af lokalsamfundet", etablerer vi læringsmiljøer, hvor der er fokus på at give børnene alsidige oplevelser med natur, udeliv og science. I naturen har børnene mulighed for at koble af og bare være til stede. Eller de kan fordybe sig, eksperimentere og undersøge, samtidig med at de leger.

Vi understøtter børnene i, at være opmærksomme på det der sker rundt om i naturen. Fx lytter vi til vindens sus, eller fuglene der synger. Vi dufter til planter og blomster og vi kan sammen rynke på næsen når vi kan lugte, at der spredes gylle på marken, eller når vi støder på rådnet affald.

Når vi færdes i naturen sammen med børnene, er vi nysgerrige på det der fanger deres interesse og giver tid til, at vi sammen kan undersøge og snakke om det de er optaget af. Fx stopper vi op, når der kravler en snegl på vejen, når vi møder den travle myre, eller når vi ser de smukke efterårsblade der er faldet ned fra træerne. Vi hopper i vandpytter, og bruger rigtigt meget tid på at lege, plaske og blive våde. Vi undersøger kryb og kravl i tæt krat, under sten eller træstubbe, med en lup og mikroskop, hvorefter vi laver terrarier og insekthoteller. Vi finder fuglerede, fjer og æg, der er

klækkede. Det kan inspirere til snakke med børnene om fx hvordan fugleungerne får mad og hvad de spiser m.m.

Vi vægter legen i naturen højt, hvor børnenes fantasi kan få frit spil. På legepladsen er der mulighed for at bygge huler i træerne, eller i cementrøret. Bakken på legepladsen eller i skoven, kan give ideer til at løbe og trille, samt til at lege fantasilege, så som sørøverskib eller udkigstårn. Både skoven og legepladsen giver mulighed for at lege gemmeleg, klatre i træer eller lege fantasilege med fx pistoler og svær.

Jf. "krop, sanser og bevægelse" er vi meget beviste om, at et barns motoriske udvikling i høj grad er koblet med og påvirker den kognitive udvikling. Derfor sørger vi for, at udfordre børnene i at færdes i ujævnt terræn eller på steder, hvor en god balance er nødvendig

Specialtilbud: nr.16

Vi er udenfor hver dag, året rundt og i al slags vejr. Vi følger årstidernes gang, ved at vi fx ved samling, snakker om, hvilket tøj vi skal have på, i forhold til hvordan vejret er udenfor. Vi synger årstidens sange og vi planlægger pædagoginitierede aktiviteter, der inddrager årets gang i naturen. Fx laver vi frostbilleder, kælker og går på frosne vandpytter, når det fryser og sner. Vi sår frø til grønsager eller planter i højbedene på legepladsen om foråret, og vi høster/plukker det igen om sommeren eller efteråret. Vi kigger på, og undersøger årstidens insekter, fugle og dyr. Vi plukker bær og samler nedfaldne frugter og børnene hjælper efterfølgende med at lave saft og marmelade. Vi anvender naturmateriale til kreative udfoldelser, til fx at lave billeder, figurer eller andet som børnene har lyst til at lave.

f. fpg "børnefællesskaber" vægter vi børns deltagelse i børnefællesskaber højt. De pædagoginitierede naturprojekter, er ofte fællesprojekter, som er planlagt på en måde, hvor alle børnene kan deltage. Fx laver vi sanse- og motoriske forløb (kultur, æstetik og fællesskab).

Vi er ofte på gå eller bustur. Mindst en gang ugentligt er en gruppe børn på bustur.

Vi laver ofte børnegrupper på tværs, hvor vi tager højde for muligheden for at danne børnefællesskaber. Skoven der ligger bag ved Nyskovens Børnehus, bliver også flittigt brugt til små gå ture eller hvor der skal blokkes æbler eller fiskes i den lille sø.

Småbørn nr 18

De 4 yngste småbørn, som sidder i firlingebarnevognen, og PA (pædagogisk assistent) er gået på tur til den nærliggende skov. De er på vej hen for at se, om æblerne er blevet modne, så de kan tage dem med hjem. PA kører barnevognen helt hen under træet, så børnene næsten kan nå æblerne. Alle børn, prøver at strække deres arme op, så de kan nå æblerne.

"mig, mig, mig"... siger pige A. *Vil du gerne have et æble?*" spørger PA. "Ja," siger pigen. PA hiver lidt i den store gren, som er fuld af modne æbler.

Nu kan pigen A og de andre børn nå æblerne. Dreng B smager på æblet, siger "Sur" og rynker hele ansigtet. PA smiler og siger "Er æblet sur?" Ja, giner Drengen

PA samler nogle æbler op, som ligger på jorden. "Se.... *Der er en lille orm, inde i æblet.*" siger PA og viser æblet med ormen, til alle børnene. De er meget ivrige efter at se ormen.

Der bliver samlet en kæmpe pose æbler, der tages med hjem. Barn A og B hjælper hinanden med at holde posen, indtil vi når hjem. PA tager billeder, der bruges i det daglige opslag til forældrene.

Praksiseksemplet set i forhold til læreplanstemaerne:

Natur, udeliv og science: Børnene ser/lærer, hvor æblerne kommer fra, de gør sig erfaringer med, hvordan friske æbler føles, hvordan de smager og hvordan man får dem af grenen. De lærer, at der kan bo en orm i et æble.

Alsidig personlig udvikling: Børnene er værdifulde, da de hjælper med at plukke æblerne og holde posen.

Kommunikation og sprog: Sproget styrkes, når der tales om det børnene ser/oplever.

Krop, sanser og bevægelse: Finmotorik og øje/håndkoordination trænes, når der skal plukkes æbler af grenene. Smagssansen stimuleres, når der smages på æblerne.

Praksiseksemplet set i forhold til elementer i det pædagogiske grundlag:

Barnesyn:

Børnene kan være med på hver deres niveau og kan deltage ud fra deres nærmeste udviklingszone.

Børneperspektiv:

PA følger barnets perspektiv, ved at hive grenen ned til børnene da de gerne vil tage et æble hver. Pige A siger "mig, mig, mig."

Dannelse:

Pigen og drengen hjælper hinanden med at holde posen med æblerne.

Læring:

Børnene undersøger æblerne ved at plukke dem, kigge på dem og smage på dem.

PA viser æblet med ormen i og sætter ord på så børnene lærer hvad en orm er.

Børnefællesskaber:

De yngste har mulighed for at komme til udtryk. De kan alle være med i denne aktivitet. Nu hvor de ældste småbørn ikke er med, er der tid og ro til at børnene kan udtrykke sig og pædagogen hjælper dem med at sætte ord på.

Pædagogisk læringsmiljø: PA har valgt at lave en lille gruppe, med de yngste børn. Vi har flyttet vores læringsmiljø ned i skoven. De store småbørn er ikke med, så der er tid og ro til at de yngste kan udtrykke sig.

Forældresamarbejde: Vi skriver et lille oplæg på Aula, om hvad vi har lavet i dag, så forældrene kan snakke med børnene om det.

Børn i udsatte positioner:

En lille gruppe. Alle børnene kan være med uanset position.

Praksiseksempel:

Børnehavegruppen 15 børn og 3 voksne går på tur. Børnene går to og to på række. De 2 drenge, der går forrest får lov til at bestemme, hvilken vej vi skal gå. Vi går vi forbi en majsmark, der lige er blevet høstet. De forreste børn råber pludselig, at der er flere majs der ikke er høstet. Pæd. spørger børnene, om vi skal gå ind på marken og se på dem. Børn og voksne går sammen ind på marken. Pæd. starter med at knække majscolber af og dele dem ud. Flere børn følger efter og begynder at finde flere colber, som de kan knække af.

Nogle af børnene forsøger også at hive hele majsstænger op af jorden. Børnene undersøger kolberne ved at åbne dem, nogen spørger, hvad det er og får det fortalt. Der pilles i kolberne, nogen børn spiser af majsene og fortæller om de synes det smager godt eller at de ikke kan lide dem. En af de yngste drenge spiser af majsokolben så saften driver ud af munden på ham. Da vi skal tilbage til børnehaven får børnene at vide, at vi lader resterne af majsokolberne ligge, da der måske kommer nogle harer eller rådyr som vil spise dem i nat. Vi begynder at gå ud af marken, da der pludselig er et barn, der råber, at der er rådyrspor. Voksne og andre børn skynder sig hen for at se de flotte dyrespor. Et andet barn ser et "traktorfodspor," 3 af drengene fortæller, hvilke maskiner, der bruges til at høste majs og hvem de kender der har sådan nogle maskiner. Et andet barn ser et fodspor fra en gummistøvle (faktisk et vi lige selv har sat), de andre børn er meget engagerede og finder flere gummistøvlespor. Der tages billeder på turen, som vises og fortælles om på Aula.

Praksiseksemplet set i forhold til læreplanstemaer:

Natur, udeliv og science: Børnene lærer, hvordan majsplanter og kolber ser ud. De lærer hvor på planten den majs de kan spise findes. De prøver smagen af rå majs. Børnene lærer om forskellige spor, der kan ses i naturen.

Alsidig personligudvikling: Selvværd styrkes, når børnenes initiativer og lyst til at undersøge anerkendes. Selvværd styrkes, når man afprøver noget nyt, som f.eks. at smage på majs. Opmærksomhed og koncentration trænes, når børnene prøver at finde flere spor.

Krop, sanser og bevægelser: Motorik og balancesans styrkes, når børnene går i den meget ujævne mark.

Social udvikling: Børnene oplever, at andre børn har mere viden/erfaring end dem selv, så de kan lære noget af hinanden. Børnene øver sig i at følge andres initiativer.

Sprog og kommunikation: Ordforråd udvides hos nogle børn. Kommunikationen styrkes, når børnene fortæller om/lytter til hinandens viden.

Praksiseksemplet set i forhold til elementer i det pædagogiske grundlag:

Børneperspektiv:

De to forreste drenge får lov til at vise vej og bestemme turen. Børnene får lov til at undersøge det hele, uden at de voksne afbryder deres nysgerrighed. Barnet, der finder fodspor bliver anerkendt i sin nysgerrighed af både børn og voksne.

Dannelse:

Børnene øver sig i at begå sig i trafikken uden at være til fare. Ved at lade de forreste børn bestemme turen, lærer de andre børn at det ikke altid er de voksne der bestemmer alting. De forreste børn har ansvar for ruten.

Læring:

Børnene øver at gå i trafikken. Børnene lærer om majs – udseende, smag, hvad de bliver brugt til, hvem der spiser dem osv.

Børnene lærer om dyrespor og traktorspor. Børnene lærer af hinandens viden/erfaring.

Børnefællesskaber:

Hele børnehavegruppen er fælles om turen. Børnene lærer af hindanden, nogle ved en masse om majs, nogle ved noget om fodspor.

Pædagogisk læringsmiljø:

Turen foregår i lokalsamfundet, hvor både fortovet og cykelstien bliver brugt, samt på majsmarken. Turen er spontan.

Forældresamarbejde:

Forældrene ser billeder på Aula og kan snakke med deres børn om det.

Børn i udsatte positioner:

Alle børn kan deltage på det niveau de er på.

Sammenhænge:

Børnene øver trafiksikkerhed. Børnene fortæller om erfaringer, og andre børn lytter. Nogle børn fører an.

Barnesyn:

Børnene er medbestemmende, og deres mening har en værdi.

Kultur, æstetik og fællesskab

”Kultur er en kunstnerisk, skabende kraft, der aktiverer børns sanser og følelser, ligesom det er kulturelle værdier, som børn tilegner sig i hverdagslivet.

Gennem læringsmiljøer med fokus på kultur kan børn møde nye sider af sig selv, få mulighed for at udtrykke sig på mange forskellige måder og forstå deres omverden.”

Pædagogiske mål for læreplantemaet:

Det pædagogiske mål skal understøtte at alle børn indgår i ligeværdige og forskellige former for fællesskaber, hvor alle børn får mange forskellige kulturelle oplevelser

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø, at børnene gør sig erfaringer med kultur, æstetik og fællesskab?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Kultur, æstetik og fællesskab
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

Fælles nr. 16&18

Jf. fpg ”læringsmiljøer” er vores tilgang til kreativitet og æstetik, inspireret af Vicki June Sieling, som betragter kreativitet som en kraft, alle har potentiale til at udfolde. Sieling ser æstetik som sanselige fornemmelser og oplevelser af, at noget passer godt sammen, eller at noget er smukkere end noget andet. Vi danner en mening om noget. Ved at give børnene muligheder for at øve sig, eksperimentere, udforske og fordybe sig, folder børnene kreative kræfter ud, og udvikler æstetiske fornemmelser.

Jf. Sieling kan fuldstændige frie rammer i kreative processer, give anledning til at børnene bliver forvirrede og usikre, hvorimod meget faste krav, kan resultere i at børnene kopierer den voksnes ide, og ikke anvender hverken kreativitet eller fantasi.

Vi etablerer læringsmiljøer, der har fokus på, at give børnene glæde ved æstetiske oplevelser, en

skabende praksis og som giver dem mulighed for at udtrykke sig på forskellige måder. Den æstetiske erkendelse har indflydelse på, hvordan barnet ser og forstår sig selv og andre. Æstetiske erkendelser er med til at forme personlighed, identitet og selvopfattelse (Kjær, 2019, Dortner, 2006) og sker i sociale samspil og fællesskaber (Hammershøj, 2012).

Vi tænker at æstetiske oplevelser kan bidrage til, at barnet opnår en forståelse af egne værdier, samtidig med at barnet får en viden om, at andre kan have en anden mening og andre værdier end en selv. Gennem æstetiske oplevelser, opnår barnet mulighed for at spejle sig i, fortolke og forholde sig til andres erfaringer, tanker og drømme.

Børns egen leg er i særdeleshed et vigtigt element i deres dannelse. Bl.a. fordi børn gennem legen eksperimenterer med, hvad det vil sige at være et menneske, og de øver sig på at møde deres omgivelser med åbenhed (Skovbjerg, 2017).

Jf. fpg "børnefællesskaber" etablerer vi læringsmiljøer, hvor børn får erfaringer med at handle hensynsfuldt og med respekt for andre. Vi arbejder med grupper på tværs, hvor en del af formålet handler om at danne/skabe nye relationer. Vi har fokus på, at guide børnene til at lytte til hinanden, turtagning, etablering af leg, hvor børnene hjælpes til at gå med på hinandens ideer. Gennem leg og dialog forsøger vi at skabe forståelse for egne og andres kulturelle baggrunde og traditioner. Vi taler med børnene om, at vi ser forskellige ud, og at der er forskel på, hvilke traditioner og regler der er i spil i det enkeltes barns hjem. Vi forsøger at synliggøre, at forskellighed er en styrke. Vi taler om og ser billeder af, at nogle mennesker er mørke andre lyse, samt at der kan være forskel på hvilket sprog vi taler, afhængig af hvilket land vi er vokset op i. Vi taler også om, at det i nogle hjem, kan være ok at hoppe i sofaen, sidde med hat på ved bordet, mens det i andre hjem er andre regler der er gældende.

Vi har gennem årets løb tilbagevendende arrangementer.

Om fredagen i uge 6, afholder vi familiekaffe, og i foråret bliver der afholdt bedsteforældre dag i nr. 18. I maj/juni afholdes der sommerfest

I sensommeren/efteråret har børnene forskelligt skrald med hjemmefra, som de sammen med os sorterer. Vi samler skrald i nærområdets grøftkanter. Som afslutning er alle børnene med til at lave kreative fantasifigurer og billeder af skrald og genbrugsmaterialer. Det skrald der ikke bliver brugt til det formål, kører vi på genbrugspladsen. Vi har i samme periode mulighed for at bestille tid til en guidet tur rundt på genbrugspladsen. Det er et tilbud vi gerne benytter os af, da børnene får rigtig meget ud af at se, hvor det skrald de selv har samlet ind, kommer hen.

De fantasifigurer og billeder børnene har lavet, bruger vi til den årlige fernisering, som vi afholder om fredagen i uge 41. Inden ferniseringen bliver der pyntet op. Dels med børnenes kreative ting, og dels med billeder der er blevet taget gennem hele processen. Ferniseringen har et højtideligt islæt, da den bliver åbnet med bånd der bliver klippet over, tale og fællessang.

Årets højtider er forbundet med traditioner. Vi er dog opmærksomme på, at forandringer i hverdagen, ikke altid opleves som hyggelig eller spændende. Derfor prøver vi at afstemme aktivitetsniveauet med, hvor meget de enkelte grupper af børn kan rumme. Fx kan der blandt grupperne være forskel på hvor meget der bliver pyntet, bagt, sunget, m.m. De forskellige traditionelle aktiviteter, bliver afviklet på en måde, hvor børnene kan rumme at deltage og føle glæde, frem for forvirring eller utryghed. På samme måde holder vi fastelavnsfest, hvor det er helt op til børnene, om de har lyst til at klæde sig ud eller ej. Op til påske finder børnene påskeæg på legepladsen. Ved både jul og påske laver vi frokost, hvor vi dækker fint op, laver buffet og alle spiser sammen. Alt sammen dog afstemt efter hvor meget børnene kan rumme

Ved samtlige fællesarrangementer starter vi festlighederne med en sang. Børnene er inddraget i

forberedelserne, på det niveau de kan rumme. Når et barn kommer med en ide/input til et af arrangementerne, griber vi det og gør hvad vi kan, for at bakke op om at ideen bliver en realitet. Vi inddrager lokalsamfundet på flere forskellige måder. Ved juletid afholdes der en speciel børnegudstjeneste i Døstrup kirke, hvor børnene fra Nyskovens Børnehus, samt de pårørende der ønsker at deltage, er inviteret. På en lokal gård henter vi juletræ. Vi går og cykler i lokalområdet og bruger de tilbud der er. Vi er jævnlig på bustur, både til skov og strand eller til biografen eller legeteket.

Specialtilbud (nr. 16)

Ved igangsættelsen af pædagoginitierede aktiviteter, opmærksomme på, at tydeliggøre opgaven, samt tydeliggøre indenfor hvilke rammer børnene kan udfolde sig. Fællesaktiviteterne er planlagte, på en måde der muliggør, at alle børnene kan deltage på hver sin måde. Der er også altid mulighed for at trække sig

Vi er i vores læringsmiljø opmærksomme på, at inddrage børnenes egne kreative ideer og interesser til leg/aktivitet. Fx at vi anerkender, og handler på en ide/fantasi, som et barn har, fx om at lave en skattejagt. Vi laver skattekort og skattekasse sammen med barnet og laver sørøverhat og -klap til alle børn. Vi graver skattekassen ned og alle børn er til slut med på en skattejagt. Vi er opmærksomme på, at give børnene mulighed for at afprøve en bred vifte af kunstarter og udtryk. Vi er lydhøre og understøtter børnene i scenekunst, musik og sang, kreative udfoldelser, It og digitale medier, samt litteratur. En gang ugentligt, samles alle børnene til en fællesaktivitet, hvor er der mulighed for at udtrykke sig gennem sang og musik. Gennem denne udtryksform laver vi bl.a. koncert, som vi opfører til den årlige sommerfest.

Praksiseksempel:

3 ældste småbørn og 1 voksen, inde på blå stue.

Vi er i gang med at male vores tønd, da vi snart skal have fastelavn. Tønden står på et lavt bord, så vi kan stå op og nå det hele. Vi bruger pensler til at male med og har små bægge med forskellige farver maling i.

Drengen 1 siger "Stor, stor, tønd... Se, den bliver rød" Vi kigger alle sammen på ham og pædagogen siger "Ja, den bliver rød, den store tønd" Jeg spørger pigen, hvilken farve bruger du? Pigen siger "Gul.... Jeg kan godt lide gul"

Dreng 1 siger: "Mig også li gul" Pædagogen siger: "Kan du også godt lide gul?" Dreng 1 nikker tilbage og siger "tiger..."

"Er det en tiger du har malet?" spørger pædagogen "Ja", svarer drengen.

Dreng 2 siger "mig..." og kigger over på pigen imens han rækker ud efter den gule maling.

Pædagogen spørger dreng 2 "Vil du gerne male med den gule?" Dreng 2 nikker.

Jeg hjælper dreng 2 med at spørge pigen om hun vil bytte farve. Pigen siger " Ja. "

Pædagogen laver et opslag på Facebook, hvor hun fortæller, hvad de har lavet den pågældende dag.

Praksiseksemplet set i forhold til læreplanstemaerne:

Kultur, æstetik og fællesskab: Aktiviteten foregår i en højde, hvor børnene kan se, hvad der foregår. Børnene får kendskab til forskellige farver. Børnenes handlinger afgør, hvordan tøndens kommer til at se ud. Børnene oplever fællesskabet omkring deres fælles projekt.

Krop, sanser og bevægelser: Finmotorikken styrkes, når børnene først skal dyppe penslen i maling og derefter male på tøndens.

Kommunikation og sprog: Sprog styrkes, når der snakkes om navne på farverne. Kommunikation styrkes, når børnene støttes i at spørge hinanden.

Praksiseksemplet set i forhold til elementer i det pædagogiske grundlag:

Børneperspektiv:

Pædagogen følger børnenes initiativ til snak. Hun uddyber og sætter flere ord på det børnene prøver at sige. Hun fanger at det ene barn gerne vil bytte farver og hjælper barnet med at spørge.

Dannelse: Vi øver at spørge hinanden pænt. Barnet hjælpes til at spørge om de skal bytte farver. Pædagogen snakker på skift med børnene – vente på tur.

Læring: Børnene lærer farverne, som vi maler med. Børnene lærer at man må spørge for at få en farve.

Børnefællesskaber: Vi har et lille fælleskab, hvor børnene er jævnaldrende.

Pædagogisk læringsmiljø:

En lille gruppe børn og en pædagog er alene på stuen. Bordet er lavt, så alle børnene kan nå. Aktiviteten er planlagt af den voksne, men hun følger børnenes initiativ løbende.

Pædagogen er nærværende og der er ro til at koncentrere sig om at male tøndens og til at snakke om de forskellige ting børnene bringer på banen – fx farverne, tiger, at bytte farver.

Forældresamarbejde:

Der bliver lagt et opslag på Aula, så forældrene ved, hvad vi har lavet, så de kan snakke med deres børn om det, når de kommer hjem.

Børn i udsatte positioner:

En lille gruppe. Alle børnene kan være med uanset position.

Barnesyn:

Børnene kan være med på hver deres niveau og kan deltage ud fra deres nærmeste udviklingszone.

Praksiseksempel:

Pæd. har planlagt, at mellemgruppen med seks 4½ årige børnehavebørn skal male med vandfarver. Børnene bliver bedt om at vaske fingre. Dreng A vil ikke være med, pæd. siger *"ok, så læg du bare videre med bilerne og hvis du får lyst alligevel, så kommer du bare"*.

Børnene og pæd. sidder omkring samme bord på stuen, børnene får hver deres farveæske, vand og pensel. Pæd. siger at børnene skal huske først at dyppe penslen i lidt vand og så i farve. Under hele processen spørger pæd. ind til børnenes tegninger, hvad det er for nogle farver de bruger og hvad motivet er. Og børnene snakker og kommenterer det de maler og oplever *"se mit vand er helt grønt...nu bliver det brunt..." "Jeg maler en mark..." "min tegning er til min mor..." "...hvad maler du ????"*

Dreng A leger stille med biler, men kigger ofte hen mod bordet, hvor de andre sidder.

Pæd. spørger om, der er nogle af malerierne hun må hænge op på stuen, så der kan komme lidt pynt på væggene, børnene svarer forskelligt *"ja jeg kan lave en til børnehaven og så en til min mor..."*, *"nej for jeg skal både lave en til min mor og far..."*, *"jeg laver en til småbørnsgruppen, for der skal min lillesøster snart begynde..."* *"Det var da en maga god ide" siger pæd., "så har hun jo den at kigge på, når hun skal starte dernede. Den kan vi gå ned med, når vi er færdige med at male"*

Dreng A kommer hen til pæd. og siger, at han også godt vil lave en tegning til sin mor og far. Pæd. finder papir og farver frem til ham, så han kan gå i gang.

Praksiseksemplet set i forhold til læreplanstemaerne:

Kultur, æstetik og fællesskab: Børnene lærer om farvers navne, at farverne ændrer sig, når de blandes. De får erfaring med, hvordan man maler med vandfarver, hvordan vandfarver "opfører sig" på papiret. De er med til at præge udsmykningen i gruppens rum.

Børnene har en fælles oplevelse.

Fællesskabet mellem hjem og børnehave styrkes, når børnene kan få deres maleri med hjem og fortælle om det samme dag, som de har lavet det.

Børnene oplever fællesskabet på tværs af huset, når der tænkes på pynt til en anden gruppe.

Alsidig personlig udvikling: Selvværd styrkes, når barnet får mulighed for at udtrykke sig frit, barnet bestemmer det færdige resultat. Koncentrationsevnen styrkes, når barnet maler og samtaler samtidigt. Selvværd styrkes, når det anerkendes, at man ikke har lyst/føler sig klar til at deltage.

Finmotorik styrkes, når der blandes vand og farve og der males.

Kommunikation og sprog: Sprog og kommunikation styrkes, når børn og børn/pæd. indgår i fælles samtaler om det de oplever.

Krop, sanser og bevægelser

Praksiseksemplet set i forhold til elementer i det pædagogiske grundlag:

Børneperspektiv:

Børnenes egne tanker danner grundlag for det de maler.

Pædagogisk læringsmiljø:

Det er en frivillig aktivitet igangsat af pæd. Det er et læringsmiljø med mulighed for deltagelse og med accept af fravalg.

Børnefællesskaber:

Der er et lille kendt fællesskab, hvor alle har mulighed for at være med. Dreng A er også en del af fællesskabet, selvom han ikke deltager i aktiviteten. Det er et fællesskab med plads til forskellighed, det accepteres af alle, at dreng A ikke lige har lyst til at male.

Barnesyn:

Barnet har en værdi i sig selv og bliver anerkendt af den voksne.

Børn i udsatte positioner: Pæd. ved, at dreng A pga. usikkerhed kan have svært ved at skulle gå i gang med aktiviteter. Ved at give ham lov til at lege, får han mulighed for at observere og først indgå i aktiviteten, når han er tryk ved det.

Forældresamarbejde: Forældre kan snakke med deres børn om, hvad de har lavet, når børnene har deres maleri med hjem.

EVALUERINGSKULTUR

Hvordan skaber vi en evalueringskultur, som udvikler og kvalificerer vores pædagogiske læringsmiljø?

Det vil sige, hvordan dokumenterer og evaluerer vi løbende vores pædagogiske arbejde, herunder sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og de tolv pædagogiske mål?

Her kan I kort beskrive jeres arbejde med at etablere en evalueringskultur som en del af det daglige pædagogiske arbejde. I kan fx beskrive, hvordan I arbejder systematisk med evaluering, om I arbejder med særlige metoder, om I arbejder eksperimenterende eller undersøgende med et særligt fokus, samt hvordan, hvor ofte og i hvilke fora I drøfter og reflekterer over jeres pædagogiske praksis mv.

Evalueringskultur

Lederen af dagtilbuddet er ansvarlig for at etablere en evalueringskultur i dagtilbuddet, som skal udvikle og kvalificere det pædagogiske læringsmiljø.

Lederen er ansvarlig for, at arbejdet med den pædagogiske læreplan evalueres mindst hvert andet år med henblik på at udvikle arbejdet. Evalueringen skal tage udgangspunkt i de pædagogiske mål og herunder en vurdering af sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø i dagtilbuddet og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse.

Evalueringen skal offentliggøres.

Lederen af dagtilbuddet er ansvarlig for at sikre en løbende pædagogisk dokumentation af sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse. Den pædagogiske dokumentation skal indgå i evalueringen.”

Fælles nr 16 & 18

Vi evaluerer løbende på de tiltag og aktiviteter der bliver igangsat

Vi evaluerer på de pædagogiske tiltag vi sætter i gang

Hvert halve år bliver børnenes handleplan evalueret og der bliver lavet en opfølgning

Vi evaluerer tælle for to indsatser

Vi evaluerer de aktiviteter vi igangsætter

Til brug af evaluering bruger vi Feed Now, refleksionsark og statusrapporter

Lederen er løbende i dialog omkring medarbejdernes evalueringer, samt deltager på både status- og forældremøder

Her kan I finde yderligere inspiration til arbejdet med den pædagogiske læreplan

Til at understøtte og inspirere jeres videre arbejde med den styrkede pædagogiske læreplan er der udviklet en række øvrige materialer. Alle inspirationsmaterialer – nuværende og kommende – kan findes på www.emu.dk/omraade/dagtilbud

Redskab til selvevaluering er en ramme til systematisk at analysere jeres praksis inden for centrale områder i den styrkede pædagogiske læreplan.

Redskab til forankringsproces indeholder fem tilgange til, hvordan I kan arbejde med forandring og forankring af et stærkt pædagogisk læringsmiljø.

Film introducerer indholdet i og illustrerer hovedpointer fra publikationen *Den styrkede pædagogiske læreplan*.

Forskellige tematiske materialer dykker ned i viden om et tema og giver inspiration til dialog og handling. Her er bl.a. materialer om evaluerende pædagogisk praksis, som understøtter en systematisk tilgang til det at evaluere.

Der offentliggøres løbende nye temaer.

Alle materialer kan findes på www.emu.dk/omraade/dagtilbud

Pædagogisk læreplan

© 2019
Danmarks Evalueringsinstitut og
Børne- og Socialministeriet

Citat med kildeangivelse er tilladt

Design: BGRAPHIC